

Celje - skladišče
D-Per

70/1986

1119860722,4

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

Vse dobre reči
so tri.

Domača modrost

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO LVI

APRIL

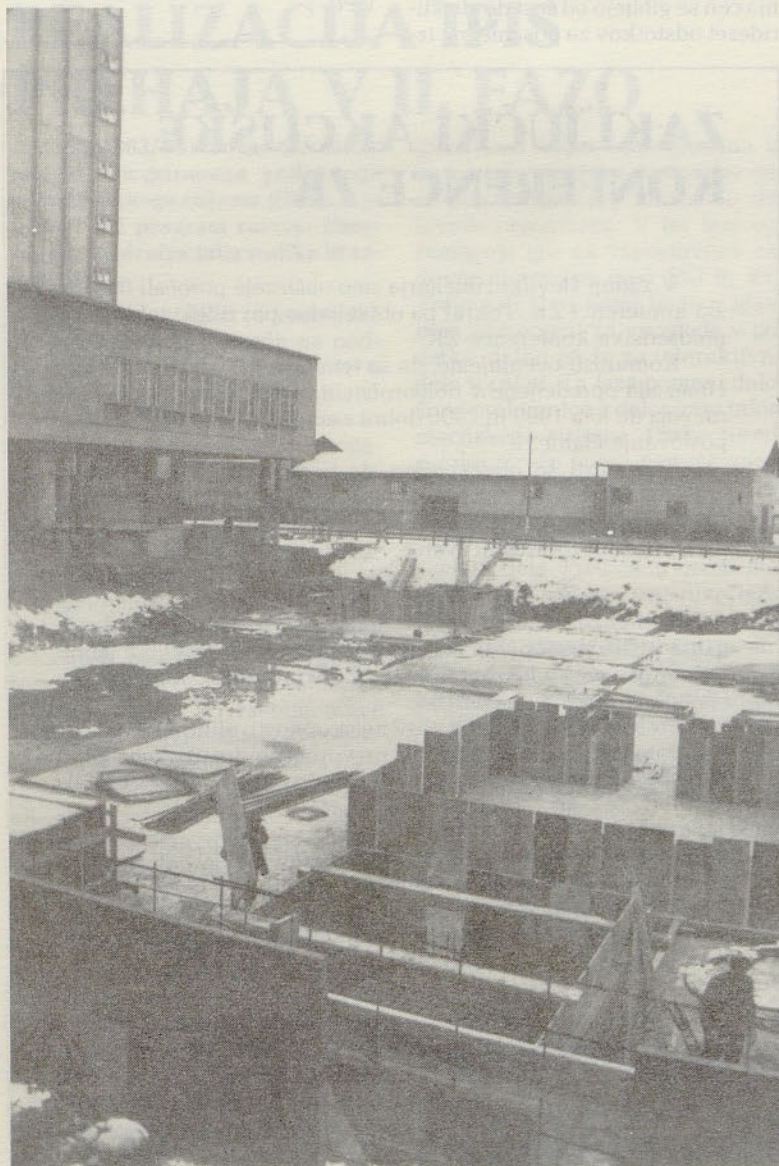
ŠT. 4 - 1986

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC * KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE * KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA * KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje * SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče * VRTNARSTVO Celje * KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec * ČEBELARSKA ZADRUGA Petrovče * KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA * CELJSKA MESNA INDUSTRIJA * CELJSKE MLEKARNE Celje * HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec * STROJNA Žalec * MINERVA Zabukovica * GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec * AGRINA Žalec * JATA ZALOG Ljubljana * INTERNA BANKA HMEZAD * HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

BOGATA BERA NABIRANJA ZNANJ V LETOŠNJI ZIMI GRE H KONCU

Začetek letošnje prave zime je bil relativno pozen. Kljub temu, da so prva predavanja iz osnovne obdelave tal, hmeljarstva in o higieni pridobivanja mleka stekla že v januarju, je bil obisk zelo razveseljav. Poleg teh predavanj, ki so bila na vseh TZO, smo letošnji izbor popestrili še s po nekaj predavanj iz Plevelov v zoženem kolobarju, Intenzivnem izkoriščanju travnatega sveta, Sodobnem pridobivanju in hlajenju mleka, Pridelovanju vrtnin in predavanjem o konjih. Poleg teh 40 predavanj so se žene v velikem številu udeležile predavanj o hitri pripravi jedi in o zdravju žene. Zelo aktivna sta bila tudi aktivna kmečkih žena iz Šempetra in Braslovč, ki sta pripravila tečaja ročnih del.

(Nadaljevanje na 4. strani)

V Žalcu raste poleg starega novo skladišče za hmelj

PRODAJA KRAV MOLZNIC

Po sklepu delavskega sveta Hmezad DO Kmetijstvo Žalec, TOZD Petrovče objavlja

javno licitacijo

za prodajo večjega števila krav molznic črno bele pasme.

Javna licitacija bo v četrtek, 24. 4. 1986 ob 9.00 uri na farmi Zalog pri Petrovčah. Ogled živali eno uro pred začetkom licitacije.

Pravico do sodelovanja na javni licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki bodo pred začetkom licitacije položile varščino 10 % od začetne cene pri blagajni na farmi Zalog.

Kupec mora plačati ceno na dan licitacije in žival takoj odpeljati.

TOZD Kmetijstvo Petrovče

PREDSEDNICA JUGOSLOVANSKE MLADINE V HMEZADU

V začetku marca je žalsko občino obiskala predsednica predsedstva Zvezne konference Zveze socialistične mladine **Silvija Rijavec**. Poleg razgovorov, ki jih je imela s predstavniki žalske občine, osnovno organizacijo mladine v Grižah, se je pogovarjala tudi z mladimi Hmezada. Le-ti so jo opozorili na probleme kmetijstva in poudarili, da je tej dejavnosti končno treba dati mesto, ki ji gre. Mladi si še vedno raje iščejo zaposlitev izven kmetijstva, in kje drugje bi lahko iskali vzrok za to, kot ravno v nenakoprnem mestu te dejavnosti v naši družbi skozi vsa štiri desetletja. Kmetijstvu bi morali nameniti več pozornosti v predkongresnih razpravah, so menili mladi Hmezada, toda do sedaj je bilo o njem bolj malo govora.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Mrzla, deževna in oblačna pomlad

Boris Koljčicki, znani beograjski amaterski metereolog, edini, ki še daje v svojih grafikonih dolgoročne vremenske napovedi, napoveduje, da bo letošnja pomlad mrzla, oblačna in deževna. Po čudni igri naključja se je Koljčicki znašel v enakem položaju kot jugoslovanski ekonomisti, ki se ukvarjajo s konjunkturo. Tudi ti namreč napovedujejo, da bo letošnja gospodarska pomlad mrzla, oblačna in deževna, z nevihtami in grmenjem. Tako imenovane široke ljudske množice ne morejo oprostiti niti Koljčickemu niti ekonomistom, da si upajo po sorazmerno mili zimi in sedanjí nenadni otoplitvi na lepem napovedovati zimo, oblačno vreme, dež, neviht.

(Nadaljevanje na 2. strani)

HMEZAD, AGRINA TOZD-SADEKS ZALEC

IZ VSEBINE:

- 3. stran - Realizacija IPIS prehaja v II. fazo
- 4. stran - Hmelj in njegovo tržišče
- 5. stran - Obrezovanje rodnihih dreves
- Priloga za hmeljarstvo
- 7., 8. stran - Hitro pripravljene jedi
- 10. stran - Med kooperanti
- 11. stran - Hmezad tretji na 9. Agroskiju

Z IZGUBO POSLOVALE ŠTIRI HMEZADOVE ORGANIZACIJE

Hmezadove delovne organizacije so lani prigospodarile okoli 1100 milijonov dinarjev izgub, od tega je imela največji delež izgub Mlekarna v Arji vasi 790 milijonov dinarjev, sledi Kmetijski kombinat Šmarje z 210 milijoni, Gostinstvo-turizem s 130 milijoni in Čebelarska zadruga z 20 milijoni dinarjev izgub. Problematiko izgub v Hmezadu so obravnavali na seji delavskega sveta Hmezada, ki je bila v drugi polovici februarja. Predmet razprav na seji so bili še skupni temelji za sprejetje srednjeročnega in dolgoročnega plana Hmezada in sprejem samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka, čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in

Mrzla, deževna in oblačna pomlad

(Nadaljevanje s 1. strani)

te in grmenje. Glede napovedi ekonomistov se širokim ljudskim množicam pridružuje tudi precejšen del gospodarske administracije. To ogorčenje je psihološko povsem razumljivo. Zime – meteorološke in gospodarske – imajo vsi čez glavo. Komaj se je začelo narahlo kazati sonce v obliki toplih žarkov in v obliki povečanja proizvodnje v januarju in februarju, rasti izvoza, realne rasti osebnih dohodkov in prenehanja vrst za to ali drugo blago, pa že napovedujejo mrzle in oblačne dni. Toda Koljički in ekonomisti so mirni. Meteorolog amater se trmasto drži svoje pol stoletja stare evidence mrzlih in toplih dni, dežja, snega, padavin in neviht, ki neusmiljeno pove, da je zdaj po zakonu verjetnosti na vrsti pomlad brez pomladi. Ekonomisti pa se prav tako trmasto drže številok o ponudbi, povpraševanju, zalogah reprodukcijskega materiala in surovin, plačilnobilancnih obveznostih... Satelitski posnetki ozračja nad našim planetom bi utegnili morebiti omajati tradicionalno metodo Borisa Koljičkega, veliko manj vzrokov pa je za dvom o napovedih naše gospodarske konjunktore. Sedanja razmerja na domačem trgu resda omogočajo ekspanzijo proizvodnje. Realni osebni dohodki so se precej zvišali. Ta denar se je neverjetno hitro že pojavil na trgu, malo zato, da bi čimprej omilili posledice prejšnjega cikla upadanja življenjske ravni, malo pa tudi zato, ker zavoljo inflacije in zavoljo stalnih nihanj v politiki obrestnih mer nihče več ne zaupa v vrednost dinarja in ne odloži porabe niti za en sam dan. K temu je pripomoglo še izredno dinamično novo zaposlovanje (lani približno 3,5 odstotka) in napovedana možnost, da tudi delovne organizacije, ki so lani poslovale z izgubo – se pravi, niso ustvarile dohodka – lahko še naprej izplačujejo povprečne lanske osebne dohodke, zvišane za 50 odstotkov sprotnega zvišanja osebnih dohodkov. Novi kreditni mehanizem še ne učinkuje, napovedani ukrepi finančne konsolidacije in zaostrovanja discipline so bodisi »v procesu« usklajevanja ali pa se še vedno le napovedujejo. Denar torej »plava«...

G. V. 10-DS

skupno porabo. Beseda je tekla še o solidarnostnem skladu skupne porabe planu potreb skupne porabe v Hmezadu.

Na seji delavskega sveta so sprejeli sklep, da bodo članice Hmezada v sklad skupne porabe združile okoli 11 milijonov dinarjev. Ta denar bomo v Hmezadu namenili za izgradnjo in vzdrževanje skupnih počitniških domov, rekreacijo in športno dejavnost, srečanje kolektiva in slavnostno sejo delavskega sveta. Na seji so sprejeli še predlog za solidarnostni sklad, v katerega naj bi letos namenili okoli 5 milijonov dinarjev. Denar za jubilejne nagrade, regrese za letni dopust in odpravnine bodo potrebovale delovne organizacije, ki so lani poslovale z izgubo. To pa po predvidevanjih znaša okoli 12 milijonov 600 tisoč dinarjev. Delegati so sprejeli še predlog srednjeročnega in dolgoročnega plana Hmezada. O vsebini plana smo obširneje poročali že v marčevski številki. Po krajši razpravi so na seji delavskega sveta sprejeli še okvirni načrt za časopis Hmeljar.

-mn.

KOMENTAR

Posledice sporne odločbe

Na žig, da je Celjska mesna industrija z višjimi cenami mesa in izdelkov povzročala motnje na trgu in s tem kršila zakon o tržnem redu, ni bilo treba čakati več kot petinštirideset dni. Tako, kot je čakala na odločbo zveznega zavoda za cene, in da je mera polna, so jo pristojni po izteku tega roka poslali še na nepravilen naslov. Potem pa, ko so v tej Hmezadovi delovni organizaciji že dvignili cene, so se začeli dogodki hitreje odvijati. Poleg odstopa direktorja Celjske mesne industrije, so tej organizaciji zagrozili še z odvzemom kreditov, okoli 200 milijonov dinarjev ugodnih kreditov pa je nehala prihajati tudi za sestavljeno organizacijo.

Zakonitosti Celjski mesni industriji nihče ne bi smel očitati in v času cenovnih zdrah je izvršilni odbor živinorejsko poslovne skupnosti potrdil, da so zahtevki za popravke cen v celoti nujni. S tem so soglašali na splošnem združenju za kmetijstvo, živilsko industrijo in prehrano in potrdili, da Celjska mesna industrija ni ravnala v nasprotju s predpisi.

Toda s sklicevanjem na zakonitost in nezakonitost bomo pojedli bolj malo mesa. Dogodki okoli cen so le posledica stanja v živinoreji. Če bi bili v tej panogi rešeni vsaj osnovni problemi, bi moral trg prisiliti delovno organizacijo, da bi vrnila cene na staro raven. Zaradi višjih cen bi morali domala propasti v štirinajstih dneh. Če... bi bilo na trgu dovolj kakovostnega in cenejšega mesa. Ker pa tega ni, pač

MLADINSKE DELOVNE AKCIJE NA PALIČU IN V SUHI KRAJINI

Osnovne organizacije ZSMS so marca začele evidentirati brigadirje za mladinske delovne akcije Palič 86 in Suha Krajina 86. Po samoupravnem sporazumu, ki sta ga lani podpisali občinska organizacija ZSMS Žalec ter mladinska organizacija Biograd na moru in Subotica, mora žalska mladina zagotoviti petnajst brigadirjev za bratsko brigado Ljubo Zorica. Ta bo odšla na zvezno mladinsko delovno akcijo na Palič v prvi izmeni v začetku julija. Žalski mladinci bodo odšli v drugi izmeni še na zvezno akcijo Suha krajina, za katero bodo organizirali samostojno brigado. Za obe akciji bodo v žalski občini morali evidentirati okoli 53 brigadirjev.

Akcija v prvi izmeni na Paliču je ena izmed najboljših akcij v Jugoslaviji, kjer so zagotovljene dobre higienske in druge razmere. V naselju so igrišča za košarko, tenis, nogomet ter prostori za predavanja. Zato občinska konferenca ZSMS poziva, da se tudi mladi iz Hmezada, predvsem pa štipendisti udeležijo delovnih akcij.

mn.

prihaja tudi do takšnih dogodkov. Vsaka medalja ima dve strani, in če pogledamo podatke medobčinske gospodarske zbornice, je okoli pet tisoč stojišč praznih. Zna se zgoditi, da bomo pisali še o kakšnih drugih motnjah na tržišču, ko ne bo mesa. Za katerega vemo, da je najdražje, če ga ni. Ali pa bo tole pisanje o cenah mesa povsem neaktualno, kajti do zaključka redakcije je na trgu primanjkovalo mesa, ker so mesarji čakali na nove cene. Klavnice namreč niso hotele odstopiti od zahtev po cenah. Zahtevana povečanja cen se gibljejo od šest do sto štirideset odstotkov za posamezne iz-

delke in predele države. Do zaključka redakcije je bilo še negotovo, kdaj se bo v zvezi s tem izrekel zvezni zavod za cene...

-mn.

Tridesetodstotni regres za umetna gnojila veliko pomeni, toda zdi se, da bi s pametnejšo politiko proizvodnje, distribucije in potrošnje lahko prihranili še več

ZAKLJUČKI AKCIJSKE KONFERENCE ZK

V zadnji številki Hmeljarja smo obširneje poročali o akcijski konferenci ZK. Tokrat pa objavljamo povzetek zaključkov predsedstva konference ZK:

Komunisti ocenjujemo, da so temeljne razvojne usmeritve Hmezada opredeljene v dolgoročnem in srednjeročnem planu razvoja do leta 1990 in 2000 dobra zasnova za nadaljnje delo in poslovanje članic.

Komunisti se obvezujemo, da bomo razvojne usmeritve Hmezada opredelili v svojih planskih aktih in da bomo zagotovili dosledno izvajanje dogovorjenih planskih ciljev, vsako leto pa analizirali to uresničevanje.

X

Komunisti bomo z neposredno akcijo v samoupravnih organizacijah in družbenopolitičnih organizacijah v vseh okoljih mobilizirali delavce, združene kmete in obrtnike za doseganje postavljenih ciljev in usmeritev.

Preko širše družbenopolitične skupnosti, njihovih organov in organizacij bomo zagotavljali razvoj agroindustrijskega kompleksa in ustrezen odnos in podporo družbe do te dejavnosti.

X

Komunisti bomo v svojih delovnih okoljih izdelali akcijske programe za realizacijo posameznih nalog iz planskih usmeritev ter sproti ugotavljali njihovo realizacijo. Vs protislovja pri realizaciji sprejetih usmeritev bomo odpravljali z medsebojnim dogovarjanjem.

X

Nosilci aktivnosti za izvajanje sprejetih zaključkov so komunisti v-OOZKS v DO in TOZD.

Predsedstvo akcijske konference ZK SOZD bo sprotno spremljalo uresničevanje zaključkov problemske konference.

Predsedstvo akcijske konference ZK SOZD Hmezad

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mladi združeni kmetje se vse premalo vključujejo v družbeno politično delo. V aktivnih mladih zadrugnikov so še kar aktivni, tukaj pa prevladuje družabna stran in le bolj malo se ukvarjajo z družbeno ekonomskim položajem mladega kmeta. Z dokaj dobro urejeno štipendijsko politiko v Hmezadu velik del pozornosti namenjajo izobraževanju mladih kmetov. Sicer so mladi izrekli nekaj kritičnih na račun izobraževanja. Organizacije, ki poslujejo z izgubo ali na meji donosnosti, ne morejo nameniti dovolj denarja za izobraževanje, čeprav bi se težav najhitreje rešile z izobraženimi in sposobnimi delavci.

mn.

REALIZACIJA IPIS PREHAJA V II. FAZO

V letu 1983/84 smo izdelali idejni projekt integriranega poslovnega informacijskega sistema (IPIS), ki je sprejet kot program razvoja Hmezada na področju informatike in računalništva.

Idejni projekt IPIS je vsebinska osnova razvoja Hmezada na področju informatike in računalništva. Temelji predvsem na naslednjih izhodiščih:

- skupno načrtovanje in izvajanje informacijskega sistema
- enotna strojna in programska oprema
- povezava Hmezada v informacijskem smislu.

V sklopu idejnega projekta IPIS so izdelane globalne rešitve po posameznih procesih - dejavnostih ter opredeljeni pogoji za realizacijo IPIS kot celote. Po vsebini (nove aplikacije) aktivnosti tečejo po planu in z upoštevanjem rešitev idejnega projekta. Časovno je realizacija v zamudi za poldrugo leto in sicer predvsem zaradi kasnitve izdelave centralnega računalnika. Nabava centralnega računalnika je predstavljala prvo fazo opremljanja - toliko, da zagotovimo kapacitete za prenos aplikacij iz IBM 360/20 in omogočimo delo na razvoju novih aplikacij. Uvedba in delovanje novih aplikacij (ki zajemajo problematiko materialnega, blagovnega, finančnega in računovodskega področja) je pogojeno z izvedbo druge faze opremljanja. Druga faza opremljanja pomeni dograditev centralnega računalnika

(predvsem kapacitete spomina in diskovnih enot) ter postavitev osnovne terminalske mreže do delovnih organizacij. V tej fazi opremljanja gre za vzpostavitev osnovne povezave med DO in RC. Terminali (1-3 kom) bodo v glavnem namenjeni za vpogled v podatke, delno pa že za interaktivno delo v celoti. Ta faza pomeni določeno prelomnico v delovanju informacijskega sistema. Preko terminalske mreže bomo namreč zagotovili »živo vez« in sproti vpogled v poslovanje, kar bo povzročilo določene spremembe tudi v načinu in vsebini dela. Predvsem bomo morali urediti splošno organizacijske probleme na mikro nivoju, ker bodo tam glavne ovire ažurnosti.

Ne glede na vse probleme, ki se bodo pojavljali pri uvajanju, pričakujemo, da bo ta druga faza opremljanja prinesla dobre rezultate in bo osnova za hiter in kvaliteten razvoj informatike za vse članice in za Hmezad kot celoto, hkrati pa bomo spoznali potrebo po kvalitetnih in ažurnih informacijah, ki so kot sredstvo za upravljanje in vodenje nepogrešljiv dejavnik poslovanja in dela.

Z. K.

HMEZAD, AGRINA TOZD-SADEKS ZALEC

Gospodarski položaj v živinorejski proizvodnji

Nedavno so o položaju v slovenski živinoreji razpravljali najvišji republiški organi. Strokovne institucije (Splošno združenje kmetijstva, živilske industrije in prehrane Slovenije, Zadruga zveza Slovenije, Živinorejska poslovna skupnost) skupno z rejci v družbenem ali zasebnem sektorju in predelavo na težave že dolgo in glasno opozarjajo. Vse to so znane stvari, s katerih smo veliko brali tudi v dnevnem časopisju in poslušamo po radiu in televiziji. V tem sestavku želimo navesti samo nekaj števil, ki same dovolj povedo, v kakšnem položaju je slovenska živinoreja. Žal so na razpolago šele podatki za devet mesecev preteklega leta. Vendar pa tudi bolj sveži podatki ne bodo kaj drugačni.

Skupno so zgube v gospodarstvu narastle v primerjavi z letom 1984 za polovico, v kmetijstvu za dvakrat in v živinoreji kar za tri in pol krat.

Živinoreja je dosegla samo 41 % akumulacijske sposobnosti gospodarstva. Zaradi tega se povečuje odvisnost od kreditov. Kar 8 % celotnega prihodka je moralo kmetijstvo plačati za obresti (gospodarstvo povprečno 5,3 %).

Koncem leta so znašale negativne razlike med prodajno ceno (skupno s premijami) in proizvodnimi stroški:

- pri mleku iz kooperacijske reje - 14,50 din/l
- pri mleku iz farmske reje več kot - 44 din/l
- pri mladem pitem govedu iz kooperacijske reje - 118 din/kg ž. t.
- pri mladem pitem govedu iz družbene reje več kot 300 din/kg ž. t.
- pri mesnatih prašičih iz kooperacijske reje - 124 din/kg ž. t. in

pri mesnatih prašičih iz farmske reje - 156 din/kg ž. t.

Celotno povprečje negativnih razlik bo predvidoma za tretjino manjše.

Tudi predelovalni industriji ni lahko. Dosegla je za desetino nižji dohodek na zaposlenega kot gospodarstvo, zgube so se v primerjavi z letom 1984 podvojile. Pri tem je v predelavi mleka položaj še veliko težji kot v predelavi mesa, saj so v tej dejavnosti izgube kar za dobrih trikrat višje. Stopnja akumulacijske sposobnosti je v predelavi živil za četrtno slabša od povprečja v gospodarstvu. Skoraj 7 % celotnega prihodka je treba odšteti za obresti. Tržne količine mesa se zmanjšujejo, to pa spet preko neizkoriščenih kapacitet povečuje stroške predelave po kilogramu.

Sredstva intervencijskih skladov in dodatna sredstva družbenopolitičnih skupnosti so položaj precej omilila, niso pa mogla nadomestiti tako velikih cenovnih disparitet (razlik).

V pogojih, ko je »cela veriga rdeča«, ko imajo zgubo vsi ali večina članov, je prav gotovo zelo težko vzpostavljati dohodkovne odnose oz. delitev skupnega prihodka. Globlje razmišljanje nakaže prav obratno, da bomo le krepko povezani lažje reševali težave, lažje našli notranje rezerve, morda tudi lažje prepričali družbo, da ne morejo zaposleni v pridelovanju in predelavi živil nositi bremena nizkega standarda vseh zaposlenih.

(Vir podatkov: Gradivo Splošnega združenja kmetijstva, živilske industrije in prehrane Slovenije, Zadruga zveza Slovenije in Živinorejsko poslovne skupnosti Slovenije - febr. 1986).

A. L.

Sladkor v zameno za mazut

SOZD HP je pred kratkim sklenila še eno kompenzacijsko pogodbo s Kenijo. Pogodbeni partner iz Kenije je kupil od SOZD HP 50.000 ton sladkorja v vrednosti 8.300.000 dolarjev, v zameno zanj pa bo dobil 52.500 ton mazuta v vrednosti 16.600.000 dolarjev. To je doslej največji enkratni trgovski posel s Kenijo. V celoti bo opravljen še to leto.

G.V. 9/86

NE ZA YUREKO

Nestrokovno pripravljen osnutek o strategiji tehnološkega razvoja SFRJ, ki podpira administrativno megalomansko razdeljevanje pičlih sredstev za raziskave, je slovensko gospodarstvo v celoti zavrnilo.

Naši upokojenci so zborovali

HMELJ IN NJEGOVO TRŽIŠČE

Svetovno tržišče s hmeljem je ob zadnjih dobrih letinah prišlo v precejšnje krizo. Tudi letnik 1985 je povečal presežke tako, da so se zaloge ponovno povečale za okoli 10 % alfe. Komulativna bilanca se ceni na okoli 7.000 ton viška alfa smol, kar je ravno toliko kot se je rabi za enoletno svetovno proizvodnjo piva, ki znaša okoli 980 milj. hl. Ta položaj, v katerem se trenutno nahajajo proizvajalci hmelja, je eden najbolj kritičnih v povojnem obdobju. Trg vsega, kar je pridelanega, enostavno ne more več absorbirati. Zmanjšanje svetovnih pridelkov je nujno, vprašanje je le, kako dolgo bodo posamezne države še lahko vzdržale ob sedanji nizki prodajni ceni. Ocene so, da to ne bo prišlo čez noč, da se bosta proizvodnja hmelja in njegova poraba uravnovesila. Izkušnje iz prejšnjih dekonjunktivnih ciklusov namreč kažejo, da je treba biti zelo previden, da se ne doseže proti učinek s pojavom ponovne krize. V sedanjem sistemu predprodaj bodo prav te prodaje, v katerih bo narasel delež količin z nizkimi cenami, odločile preokrat v nujnem zmanjšanju proizvodnje. Temu sta dosedaj v glavnem parirali Amerika in Anglija, kar je povzročilo zmanjšanje za okoli 11.000 ha površin od 1982. do 1985. leta. Žal pa vse to ni vplivalo na svetovni alfa pridelek, ki se je zaradi sajenja hmelja z visokimi alfa smolami zmanjšal le za 1 %.

Svetovni pridelek alfe je pri letniku 1985 enak letniku 1981, ko so se začeli pojavljati viški okoli 900 ton alfe. Ti so vključno z zadnjim letnikom narasli na okoli 7.000 ton. Od 1978. do 1985. leta je le do leta 1980. primanjkovalo okoli 300 ton alfe, kar je povzročilo nenaden skok cen in nesmiselno forsiranje proizvodnje. Vsa ostala leta do danes so letni pridelki dajali od 1.000 do 1.700 ton viška alfa pridelka. Nasprotno s tem sta se v tem času tehnologija in izkoristek hmelja v svetovni pivovarniški industriji močno razvila. Tako se je povprečno doziranje od 7.60 g alfe na 1 hl piva zmanjšalo na 7.00 gramov, to je za celih 8 % ali za okoli 535 ton alfe. Tako se je potreba po hmelju zmanjšala za ca. 9.000 ton ali za dve letini slovenske proizvodnje hmelja.

Nov moment, ki ga kaže registrirati, je večje povpraševanje po aromatičnih hmeljih. Ni sicer jasno, ali je tendenca za večje hmeljarje s temi hmelji, verjetno pa je posledica prevelikih alfa pridelkov. Bodi tako ali drugače, eno je jasno: brez primernih pridelkov aromatičnih vrst hmelja se še tako dobra alfa vrsta ne da prodati. Na tem področju smo tudi pri naši slovenski proizvodnji prišli v zelo neroden položaj, saj imamo v letnem pridelku le še dobro četrtino goldinga, ki ga tržišče akceptira kot aromatično vrsto hmelja.

Vse to govorijo, da zna ob normalnih letinah dekonjunktura še trajati nekaj časa. Nobenih izgledov ni, da bi se potrošnja piva lahko bistveno povečala. Razvite zemlje so pri konzumu dosegle zgornjo mejo, zaostalim pa standard ne dopušča bistvene rasti. Za uravnoteženje ponudbe in povpraševanja je potrebno zmanjšati svetovno proizvodnjo hmelja za okoli 15 %.

Razumljivo je, da je zaradi takih okolištin postal trg zelo zahteven in se je do skrajnosti zaostri vprašanje kvalitete. Primesi v hmelju listje in peclji, zdrobljenost in čistost sort so poglavja, ki se jih moramo tudi pri nas resno oprijeti. Amerika in Japonska, njima pa sledi tudi EWG in ostali svet, so dobave na teh vprašanih zadnje leto tako zaostriale, da se enostavno ne da verjeti v realizacijo njihovih zahtev. Zadnja reklamacija in vračilo nemškega hmelja iz Amerike so jasen opomin, da tokrat ne gre več za šalo in da nečistost sort ter primesi v hmelju tržišče v nobeni obliki več ne more sprejeti. Vsak tak poizkus je v tej situaciji obsojen na propad in nič drugega nam ne preostane, kot sprijazniti se z naporom za izboljšanje kvalitete.

O vsem tem, kako prilagoditi našo proizvodnjo hmelja zahtevam trga in izboljšati kvaliteto, moramo temeljito razmisliti. Razmisliti moramo tudi o naslednjem:

Pred seboj moramo imeti dejstvo, da domače tržišče absorbira le okoli 15 % proizvodnje in da smo pri 85 % tega odvisni od inozemskega trga in tamkajšnjih tržnih pogojev. Ob pogojih zunanega trga je za nas eden najhujših pomanjkanje vrste golding. Trgovina ob zahtevi vsaj 40 % goldinga dosedaj ni uspela. Vsako leto se manjšajo količine le tega.

Ob zadnjem prevzemu je le še 27 % goldinga in nam ob pomanjkanju tega zaostaja prodaja aurore. Prišli smo v položaj, da doma praktično ne moremo dati nobenih količin goldinga in ne povečevati zunanji prodaj ob samih A vrstah hmelja. V kolikor nismo v stanju pridelati 400 do 500 ton več goldinga, moramo za iste količine zmanjšati pridelek ali pa večjo proizvodnjo aurore prodati po nižji ceni. Vprašanje je torej, ali smo v stanju na hitro dvigniti proizvodnjo goldinga. Nobenih saditev razen goldinga ne bi smeli več poznati, kajti ob sedanjem malem pridelku tega se nam lahko zgodi, da ostalih vrst ne bomo mogli prodati. Ugibanja bi lahko bila tudi v tem, da v dekonjunkturi ne forsiramo velikih pridelkov in zmanjšujemo odvisne stroške. Mislim, da v tem ni rešitve zaradi visokega deleža fiksnih stroškov v skupnih stroških proizvodnje.

Drug problem, s katerim imamo opravka, so zdrobljenost in primesi v hmelju. Na zdrobljenost mnogo vpliva pravilni čas obiranja. Prezrel hmelj se drobi, prav tako se drobi ob premočni vročini sušenja, še hujše je, da s premočnim sušenjem uničimo dragocena eterična olja in zmanj-

šujemo vrednost hmelja. Za eterična olja so nekatera tržišča tako zahtevna, da smo včasih v veliki dilemi, kako kompletirati določene pošiljke. Primesi, posebej še listje in peclji, so na tržišču postale primer brez vsake tolerance. Amerika je sporočila zahtevo, da sme v hmelju biti le še 3 % primesi. Njej sledita Japonska in EWG. Smemo reči, da je to že postala uzanca z represalijami za drugače dobavljeno blago. Predlagamo, da se za odstranitev primesi listja in pecljev skrajno zaostri kontrola pri obiranju. Primesi morajo biti odstranjene pred sušenjem. Po sušenju in basanju hmelja so te primesi že zdrobljene in se pri vsej nadaljni manipulaciji ne dajo odstraniti. Pravilna in pravočasna priprava obiralnih strojev ter skrbno odstranjevanje primesi pri obiranju je eden ukrepov, ki ga z novo sezono moramo sprejeti, kajti rizik zaradi nedoslednosti tega bi bil prevelik.

Predlagamo, da glede sortnega sestava, primesi in drobljenja hmelja, kar občutno vpliva na kvaliteto hmelja, čimprej resno spregovorimo in napravimo vse, kar se napraviti da.

Direktor
Bobovnik Mišo

Novi krog v stari spirali

Letošnja inflacija je (kot je znano iz planske listine za leto 1986) »programirana« v višini približno 50 odstotkov, ob pogostem zatrevanju pristojnih iz gospodarske administracije, da bodo z vsemi razpoložljivimi ukrepi »zagotovili, da bo ta cilj dosežen«. Smo že v marcu, vendar iz obetane orožarne še niso izvlekli še skoraj nobenega izmed »vseh razpoložljivih ukrepov«, priznati pa je treba, da sta minula dva meseca že »nakazala« pot glede premikov v cenah. In to izredno plodno: januarska rast cen industrijskih izdelkov znaša 6,4 odstotka, drobnoprodajne cene so v tem mesecu narasle za 7,5 odstotka in ko bodo pripravljene uradni podatki, bodo enake številke po vsej verjetnosti objavili tudi za februar. Potemtakem je inflacija v začetku leta napredovala skoraj dvakrat hitreje, kot je bilo »programirano«. Od planiranih 50 odstotkov celotnega zvišanja cen v letu 1986 je bilo porabljenih že nekako 15 do 16 odstotkov. Tako je realno življenje pustilo programirani inflaciji že zelo malo prostora – približno 35 odstotkov rasti cen v vseh naslednjih desetih mesecih leta. Če naj bi prišli do planiranih 50 odstotkov, se ne bi smelo skoraj nič več podražiti ali pa bi se smela pomakniti navzgor le tu in tam kakšna cena. Kaj takega se ne zdi možno, razen seveda, če se ne bo kdo spet odločil in spomladi razglasil novo popolno »zamrznitev« in celotno protiinflacijsko politiko predal v roke tržnim inšpektorjem. Priznati je treba, da čakajo zvezno administracijo težko delo in mučne odločitve. Vse kaže, da so tu že vsi pogoji za to, da se bo odprl nov krog v inflacijski spirali.

G. V. 9

Jugoslavija ni članica Eureke

Peter Potočnik piše iz Zagreba:

1. Jugoslavija se lahko reši civilizacijskega propada samo z združitvijo znanstvenih zmogljivosti za enotni tehnološki razvoj.

2. Imamo izjemno malo vrhunskih strokovnjakov, sposobnih za vodenje ustrezne znanstvene ekipe v državi.

3. Brez korenitih sprememb od našega vzgojnega in šolskega sistema do gospodarskega sestava bo vse izzvenelo kot glas vpjočega v pušca-vi.

Tako so menili znanstveniki, ki so se zbrali ob oglati mizi v Zagrebu, govorili pa so predvsem o ustanovitvi posebne znanstvene skupine Jureke, ki naj bi bila »nadomestek« za naše članstvo v evropskem znanstvenem projektu Eureka. Jureka naj bi torej pokazala Eureka, česa smo sposobni! Žal pa je tako, da razen črnih slutenj ne moremo zapisati ničesar, saj zaostajamo tudi za državami, ki smo jih lahko včasih, takole za malico, dali v koš. Ko je dopisnik Dela v Bonnu silil v zahodnonemškega ministra, zakaj Jugoslavija ni članica Eureka, mu je ta kratko odgovoril: »Pozabite na Jugoslavijo!« Kaj smo storili tej Evropi, da nas ne mara? Govori Evropa, govori!

Dopisniki!

Za prvomajsko številko Hmeljarja prosim sestavke najkasneje do 11. aprila.

Urednik

BOGATA BERA NABIRANJA ZNANJ V LETOŠNJI ZIMI GRE H KONCU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za naše pospeševalce je bil organiziran enodnevni seminar o novih metodah pospeševanja. Delo pospeševalne službe je pri nas še mlado in zelo zahtevno. Prav gotovo bodo izkušnje in izmenjava mnenj s tega seminarja marsikomu prišle zelo prav.

Poleg teh aktivnosti je v letošnji zimi prvič stekla tudi šola hmeljarjenja, za katero je bilo zelo veliko zanimanja. Žal so nas prostorske možnosti omejile na manjšo skupino. Ostali prijavljeni bodo prišli na vrsto naslednjo zimo. Šola je trajala tri tedne.

Vsebovala je obširen program o vpisa hmeljne rastline do izvajanja celotne tehnologije in organiziranosti hmeljarstva. Teoretični del je bil zaključen s pismenim izpitom. V času vegetacije hmelja bo potekal praktični del, ki ga bomo jeseni zaključili z razgovorom in podelitvijo spričeval za interno kvalifikacijo.

Upamo, da so vsi udeleženci tako predavanj kot šole s pridobljenim znanjem zadovoljni in bomo lahko tako uspešno nadaljevali tudi v prihodnje.

HMEZAD KZ Savinjska dolina Žalec
M. Krajnc

OBREZOVANJE RODNIH DREVES

Drevo, ki ga želimo obrezati, si najprej dobro ogledamo, ugotovimo, kakšna je vzgojna oblika, ravnost in zdravstveno stanje drevesa. Ne smemo pozabiti na rodni les. Pogledamo, koliko je rodni brstov in kje so. Če je mnogo razvitih rodni brstov, lahko močneje režemo. S tem smo opravili že prvo redčenje plodov. Kadar je rodni brstov malo, moramo paziti, da jih z rezjo čim manj odstranimo, paziti moramo zlasti pri tistih sortah (melrose, mutsu itd.), ki razvijejo rodne brste na koncu 10–30 cm dolgih enoletnih poganjkov. V takem primeru pustimo tudi tiste poganjke, ki izraščajo iz hrbov vej. Po temeljnem ogledu drevesa začnemo z rezjo. Najprej odrežemo ali odžagamo vse odvečne, najdebelejše veje. Nato praviloma pričnemo rezati, od vrha proti spodnjemu delu krošnje. Stalno moramo upoštevati, da morajo biti zgornje veje krajše od spodnjih, tako, da dobimo stožčasto obliko. Stranske veje morajo biti na ogrodni veji razporejene v obliki trikotnika. Prav tako naj bi bile stranske veje obraščene v obliki trikotnika.

Na vsaki veji, ki jo začnemo obrezovati, najprej poiščemo osnovno os. Potem režemo od vrha osi (veje) proti osnovi. Izrežemo vse daljše poganjke, ki izraščajo iz hrba vej. Izjema so tiste sorte, ki rodijo na koncu daljših enoletnih poganjkov. Poganjki na obrezani veji izraščajo levo in desno ter poševno navzdol iz osi veje. Kadar je teh po-

ganjkov preveč, jih primerno razredčimo. Tako režemo od veje do veje, v kakšnem zaporedju si sledijo v krošnji. Ko pridemo do zadnje spodnje veje, je drevo praktično obrezano. Še enkrat si ga ogledamo, odrežemo še kakšen odvečni poganjek, mlade poganjke privežemo v položno lego in s cepilno smolo zamažemo velike rane. Ne pozabimo porezati vseh koreninskih izrastkov in tistih, ki izraščajo iz debela. Velika napaka začetnikov je, da »skačejo« iz enega konca krošnje na drugega, pri tem pa veje nikjer ne obrežejo popolnoma. Tak način rezi je počasen in slab. Sadnim drevesom stalno pomlajujemo rodni les. Obrezano drevo mora imeti čim več dvoletnega rodnega lesa in dovolj enoletnih, bolj položno rastočih poganjkov, ki bodo naslednje leto razvili rodne brste. Star zveržen rodni les zamenjamo z mladim. Pri tem moramo paziti na posebnost tistih sort, ki rodijo pretežno na kratkem zverženem rodnem lesu. V tem primeru rodni les samo toliko razredčimo in pustimo najbolj razvite brste.

Pri rezi je pomembno, da stalno ista oseba obrezuje določen del dreves v nasadu, če je le mogoče. Tako se dobro spozna s posebnostmi rasti in ugotovi, kako se drevesa obnašajo po rezi. Po nekaj letih lahko precej natančno ocenimo, kakšna bosta pridelek in rast, če bo drevo obrezano tako kot prejšnje leto.

Matej Čulak

SEMINAR O PRIDELOVANJU ZDRAVILNIH RASTLIN

Hmeljar

HMELJARSTVO

PROGRAM POSPEŠEVANJA 1986

Prvi sestanek hmeljarskih tehnologov in pospeševalcev je bil v petek 28. marca 1986 ob 9. uri na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu, naslednji pa si bodo sledili: 11. 4., 25. 4., 9. 5., 30. 5., 20. 6., 11. 7., 25. 7., 8. 8.

Sestanki bodo vedno ob petkih ob isti uri, prvi štirje bodo v Žalcu, za kraje naslednjih pa se bomo dogovorili.

Obiski pospeševalcev Inštituta Žalec in Kmetijskega zavoda Maribor po hmeljarskih DO bodo potekali po naslednjem razporedju:

- Hmezad, Kmetijstvo Žalec 10. 4., 24. 4., 22. 5., 5. 6., 26. 6., 17. 7., 7. 8.
- KZ Savinjska dolina 3. 4., 17. 4., 15. 5., 29. 5., 12. 6., 10. 7., 14. 8.
- ZKZ Mozirje 7. 4., 28. 4., 12. 5., 26. 5., 16. 6., 7. 7., 23. 7., 11. 8.
- ERA – Šmartno ob Paki 7. 4., 28. 4., 12. 5., 26. 5., 16. 6., 7. 7., 23. 7., 11. 8.
- Hmezad – Kozje 8. 4., 22. 4., 6. 5., 27. 5., 10. 6., 1. 7., 24. 7., 5. 8.
- Mercator Sevnica – Loke 2. 4., 16. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- Mercator Sevnica – Kopolje 2. 4., 16. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- Agraria – Brežice 2. 4., 16. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- KZ Krka – Šentjernej 2. 4., 16. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- KŠ GRM Novo mesto 2. 4., 16. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- Mercator Sevnica – Šentjanž 2. 4., 16. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- PP Kozjak – Rogoza 1. 4., 15. 4., 29. 4., 13. 5., 27. 5., 10. 6., 24. 6., 8. 7., 21. 7., 5. 8.
- AK Maribor – Rače 1. 4., 15. 4., 29. 4., 13. 5., 27. 5., 10. 6., 24. 6., 8. 7., 21. 7., 5. 8.
- KK Ptuj – Pragersko 1. 4., 15. 4., 29. 4., 13. 5., 27. 5., 10. 6., 24. 6., 8. 7., 21. 7., 5. 8.
- KZ Ruše 1. 4., 15. 4., 29. 4., 13. 5., 27. 5., 10. 6., 24. 6., 8. 7., 21. 7., 5. 8.
- KK Ptuj – Dornava 2. 4., 16. 4., 30. 4., 14. 5., 28. 5., 11. 6., 25. 6., 9. 7., 23. 7., 6. 8.
- KK Ptuj – Zavrč 2. 4., 16. 4., 30. 4., 14. 5., 28. 5., 11. 6., 25. 6., 9. 7., 23. 7., 6. 8.
- KK Ptuj – Turnišče 2. 4., 16. 4., 30. 4., 14. 5., 28. 5., 11. 6., 25. 6., 9. 7., 23. 7., 6. 8.
- Slovin Ormož 2. 4., 16. 4., 30. 4., 14. 5., 28. 5., 11. 6., 25. 6., 9. 7., 23. 7., 6. 8.
- KZ Drava – Vuzenica 9. 4., 23. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- KZ Drava – Radlje 9. 4., 23. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- Koroška KZ Dravograd 9. 4., 23. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.
- Koroška KZ Slovenj Gradec 9. 4., 23. 4., 7. 5., 21. 5., 4. 6., 18. 6., 2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8.

Navedene dni naj bodo hmeljarji dosegljivi, čas prihoda pa bodo določili ob prvem obisku.

Inštitut za hmeljarstvo
in pivovarstvo, Žalec

SOZD HMEZAD – razvojni oddelek je organiziral seminar o pridelovanju zdravilnih rastlin. Sodelovala sta Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec in DO Agrina – TOZD Sadeks.

Vsebina seminarja je bila naslednja:

Pridelovalne možnosti zdravilnih rastlin in razvojni rezultati Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec na tem področju.

Možnosti odkupa, predelave in prodaje zdravilnih rastlin.

Udeleženci seminarja so bili potencialni pridelovalci iz območja KZ Savinjska dolina in strokovni delavci iz KZ Savinjska dolina, Kmetijstvo Žalec in Kmetijskega kombinata Šmarje.

Zaključki seminarja:

Z delom na razvoju pridelovanja se nadaljuje v cilju izkoriščanja komparativnih prednosti in izkušenj.

Strokovni delavci pripravijo proizvajalcem tehnologijo pridelovanja neposredno in z objavo v Hmeljarju.

Med samo vegetacijo se organizirajo delovni sestanki na TZO, na katerih se rešuje aktualna problematika proizvodnje.

T. Repnik

STROČNICE POTREBUJEJO VELIKO Ca

Gojenje stročnic, predvsem boba, je pomembno na veliko poljih kmetij, ki želijo popestriti ozek žitni kolobar. Zaradi izčrpanja zemlje zaradi doseženih pridelkov je potrebno pravilno izračunano in pravočasno gnojenje. Poleg fosforja – kalija pridobiva vse bolj na pomen tudi gnojenje s kalcijem, na katerega le-te zelo reagirajo. Tako odvzame žetev boba s pridelkom 10 dt zrnja iz tal 30–40 kg CaO. To je 4–5-krat več kot žita. Tudi grah odvzame z 10 dt zrnja 30–40 kg CaO.

Torej je poleg ostalega treba paziti tudi na zalogo Ca v tleh, ker spremljamo s t. i. pH tal. Najprimernejša reakcija tal za ti dve stročnici je pri pH 7, ki se v pravem mišljenju kaže z večino št. gomoljčkov na koreninah.

Ker potrebujejo stročnice veliko kalcija v stadiju mlade rastline, je opravičljivo gnojenje z gnojilom s hitro delujočimi oblikami kalcija kot na primer žgano apno, posebno bob in grah sta za svež odmerek kalcija zelo hvaležna.

Najbolj smotrni način za zadostitev potreb po kalciju je dognojevanje pred setvijo v namen zaloge za tri leta, kar pomeni v višini 15–20 dt/ha žganega apna v prahu.

Hopfen Rundschau 3/feb. 1986

M. Krajnc

PROIZVODNJA ZDRAVILNE RASTLINE METE

(*Mentha piperita*)

Pogoji vzgoje

Meta je večletna rastlina z razvejanim stebлом višine 100 cm. Razmnožuje se na vegetativen način – s podzemnimi poganjki. Poganjke razvija na površini zemljišča in do globine 10 cm. Ima slab koreninski sistem. Ugaja ji večja količina padavin do cvetenja in lepo vreme v času košnje. Pomanjkanje vlage se odraža z rumenenjem spodnjih listov in v počasnejšem razvoju. Vzgaja se na lahkih aluvijalnih peščenih zemljiščih. Zemljišče naj bo slabo kislo do nevtralne reakcije. Zelo težko zemljišče ni priporočljivo, ker ovira razvoj koreninskega sistema.

Od vseh zdravilnih rastlin meta zahteva največ hranil. Za klimo ni občutljiva. Dobro prenese tudi nižje temperature. Najboljše kulture predhodnice so ozimna ali jara žita in dobro gnojene okopavine. Včasih se je gojila na istem mestu več let, v zadnjem času pa samo 2 ali 3 leta. V kolikor to dobo podaljšujemo, pridelki rapidno upadajo.

Sistem vzgoje

Od vrste predkultur je odvisna obdelava oz. priprava zemljišča. Oranje s predhodnim podrahljavanjem se vrši na globini 20 do 25 cm.

Pred oranjem je nujno očistiti površino plevelov s herbicidom Roudop – 6 l/ha. Površino pognojiti s hlevskim gnojem 25 t/ha.

Po jesenskem oranju gnojimo s Thomasovo žlindro 1000 kg/ha. Pred pripravo zemlje spomladi gnojimo s 400 kg/ha kompleksnega gnojila NPK 8:16:24. Po gnojenju zemljo pripravimo v ustrezni priključki (krožna, klinasta brana, Rau-kombi sistem).

Meta se lahko sadi v jeseni ali pomladi (v oktobru ali marcu, odvisno od stanja zemlje in vremena). Priporoča se jesenska saditev, ker se že v prvih toplih dneh prične formiranje nadzemnih organov. Po dosedanjih izkušnjah daje jesenska setev večje donose. Prvo dognojevanje se izvrši, ko so vidne vrste.

Priprava sadilnega materiala obsega odstranitev suhih delov podzemnih po-

ganjkov in rezanje na dolžino 15 do 20 cm, ki pa morajo imeti nekaj živih oči. Sadilni material mora biti zdrav, brez znakov bolezni ali poškodb. Saditev se opravi ročno ali strojno. Sadi se v vrste s 70 cm razmakom, v vrsti pa brez razmakov na globino 10 cm. Pokrite sadike obvezno povaljamo, da povečamo stik z zemljo in izravnamo površino. Za posaditev 1 ha je potrebno 1500 kg stolonov.

Med samo vegetacijo je treba nasad kultivirati in dognojevati. Proti plevelom so na razpolago herbicidi Simbar v dozi 2 kg/ha in Prometrin v dozi 3 kg/ha. S herbicidi nasad tretiramo v fazi »mišjih uš«, tj. v začetku vegetacije. V prvem letu gojenja do maja–junija meseca, je možno rahljiati zemljo med vrstami do tedaj, ko se še ni pričel intenzivni razvoj podzemnih poganjkov.

V sušnih letih lahko pridelek ohranimo z namakanjem, kjer je to pač mogoče. Pomembna je uporaba namakanja po prvem odkosu. Namakan nasad po prvem odkosu daje boljše rezultate, ker rastlina hitreje prične z razvojem in regeneracijo in s tem se poveča tudi drugi odkos. Ob ugodnih pogojih lahko dobim tudi tretji odkos.

Prva košnja se izvede v fazi cvetenja, ker nastopa v mesecu juliju, druga v septembru. Kosci se v višini 5 cm nad zemljo. Nalaga se ročno. Nakladanje s pobiralo prikolico ni priporočljivo zaradi mečkanja listov, katerega posledica je njihova počrnelost in s tem zmanjšanje kvalitete. Po prvem odkosu obvezno dognojimo s 150 kg KAN (27 %)/ha.

Pokošena masa se lahko suši naravno na lesenih tleh, lahko pa tudi na hmelijskih sušilnicah brez kurjenja, samo s preprihavanjem. Na enem ha je mogoče pridelati 20 do 30.000 kg sveže mase (herba) oz. 4 do 6.000 kg suhe mase ali 2.000 do 3.000 kg listov (herba). Zaradi sigurnega plasmana proizvoda mora izpolnjevati določene normative o kvaliteti.

T. R.

timo na pokončen drog, da je rahlo napet spodaj in zgoraj, nakar se traktor premika v poljubni hitrosti in s tem avtomatično odvijata mrežo s koluta (na sliki). Za njim dva delavca z žeblički fiksirata mrežo spodaj in zgoraj na drog. Seveda moramo prej postaviti nosilne droge v vrsto na razdalji 4 do 5 m. Opora za ukoreninjenec je na takšen način postavljena hitro in kvalitetno. S tem prihranimo obilo dragocenega spomladanskega časa.

Franc Cilenšek, ing. agr.

Predstavitev posode AMC Stark Classic

Hiter tempo življenja je vzrok, da si prav za zdravo prehrano odredimo premalo časa. V letu je mnogo dni, v katerih naša prehrana še zdaleč ni takšna, kot bi morala biti, da bi si ohranili zdravje. Prav nepravilna prehrana botruje vedno večjemu številu bolnikov ožilja in prebavil.

Zaradi sezonskega dela in vremena smo nemalokdaj prisiljeni zanemariti zdravo prehrano tudi kmetijci. Prav to nas je vodilo, da smo v Šempetru za zadružnice pripravili praktično predstavitev svetovno znane posode AMC Stark Classic.

Posoda je res nekaj edinstvenega že na vpogled. Izredno lepo je oblikovana in predvsem zelo praktična. Navdušila je vse prisotne. Komplet, ki je bil predstavljen, sestavlja 29 komadov posode velikosti od 1 do 5 litrov. Vsak komad je uporaben v več namenov. Izven

omenjenega kompleta je možen nakup tudi večjih posod.

Prednosti te posode so predvsem:

V zdravi prehrani družine. Saj se hrana kuha lahko v lastnem soku brez vsakih dodatkov maščob ali vode pri izredno nizkih temperaturah in brez visokega pritiska. Tako pripravljena hrana je zdrava in vitaminsko bogata.

Hrana je izredno hitro pripravljena.

Poraba energije je precej manjša kot pri klasični pripravi jedi (poraba električne energije 50 do 60 % manjša, poraba plina celo 5-krat manjša).

Hrana v tej posodi se ne postoji in ostane topla še 4 ure.

Posoda se uporablja tudi za serviranje hrane, ker je zelo lepa na izgled.

V eni posodi se lahko kuha več vrst zelenjave ali različnih jedi, ne da bi se pomešali okusi ali vonji. Možno je kuhanje več jedi hkrati.

Čiščenje posode je zelo enostavno.

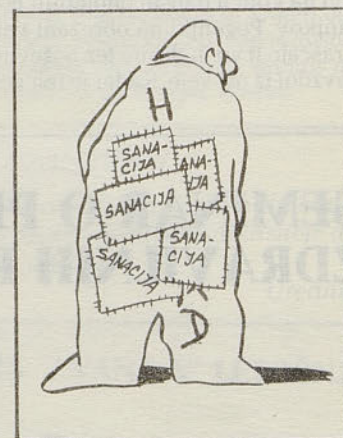
V kompletu posode je priložena tudi knjiga z navodili za uporabo in recepti.

Pa še ena prednost, ki je verjetno nima nobena druga posoda, in ki potrjuje njeno kvaliteto: doživljenjska garancija na kvaliteto proizvoda za kuhanje.

Posoda je prejela vrsto priznanj, med drugimi tudi priznanje Svetovne zdravstvene organizacije za posodo, v kateri se pripravljajo jedi najbolj kvalitetno.

Še bi lahko naštevali prednosti in kvalitetne lastnosti AMC posode, vendar bo zainteresiranim zanjjo rad pomagal za nasveti Janez Čretnik s Ponikve, tel. 063 746-024.

TZO Šempeter

Mlekarna

Srečanje mlekarjev

Devetnajstega marca so se v hmelijskem domu v Žalcu srečali že petič največji proizvajalci mleka z odkupnega področja arjavske mlekarne in organizatorji odkupa mleka. Ob tem malem, a lepem jubileju, so na kratko preleteli svoje delo, uspehe in težave, ki jih pestijo, ter podelili plakete in priznanja največjim proizvajalcem mleka.

Srečanje sta popestrila pevski kvartet in ansambel mladih citraric s pevkami.

Pred zborovanjem so si ogledali obratovanje mlekarne.

Vy

PRIDELOVALCEM UKORENINJENCEV HMELJA IN KUMARIC

Oporo za ukoreninjenec lahko napravimo v zimskem času, ko imamo dovolj časa. Zgornja in spodnja nosilna vrstica mora biti močnejša, tip 1000 za vertikalna vodila zadostuje tip 1500. Višino opore lahko delamo poljubno, odvisno od potrebe.

Pripravo za pletenje opore lahko napravimo sami enostavno. Na enem koncu prostora fiksiramo stolicu brez koluta (v katerem bomo pletli). Na nasprotni strani, pa na stolicu namestimo poljubno dolg kolut. Ta kolut mora biti nameščen tako, da se da s kljuko vrteti in tudi istočasno zagostiti, da se ne odvijata nazaj. Razmak med stolicama naj bo največ 4 do 5 m.

Na stolici, ki je brez koluta, namestimo ustrezna vodila za vrstico tip 1000 tako, da se ta vrstica da fiksirati (da ne drsi naprej in nazaj), ko

je enkrat napeta med obema stolicama, lahko začnemo z napeljavo cik cak v poljubni razdalji med obema podolžno napetima vrsticama.

To delamo najbolje tako, da dve osebi vsaka na eni strani privezuje v cik caku vrstico tip 1500 na podolžno nosilno vrstico.

Višina stolic naj bo 1 m, da olajšuje pletenje mreže. Ko spletemo napeto površino 4–5 m, jo z vrtenjem koluta navijamo in kolut zopet zagostimo. To ponavljamo tako dolgo, dokler ne spletemo željene dolžine mreže.

Učinek pletenja je 40 do 50 m/h, delata dva delavca. Na kolut lahko navijemo do 1000 m mreže. Tako napolnjen kolut vpnevo v držalo koluta (katerega naredimo sami) in fiksiramo na tritočkovni sistem na traktor. Nato je razpeljava na njivi enostavna. Začetek mreže pričvr-

TRAVNATI SVET IN NJEGOVO IZKORIŠČANJE

Travnati svet pomeni za slovensko gospodarstvo veliko naravno bogastvo, ker je osnova za živinorejo. Živinoreja pa je tista veja kmetijstva, ki daje v Sloveniji največ tržnih viškov. Travnati svet daje v povprečju še vedno zelo majhne pridelke, ker mu ne posvečamo dovolj pozornosti. Ocena je, da v Sloveniji 30.000 ha travnikov izkoriščamo na primitiven način, jih ne gnojimo. Dokazano je, da lahko pridelke količinsko in kakovostno bistveno povečamo, če uporabljamo za gnojenje mineralna gnojila in travnati svet pravilno izkoriščamo.

Okrog 70 % vse kmetijske zemlje je v Sloveniji obrabljeno s travo. Prav trava v vseh oblikah pomeni osnovno krmo vsej slovenski živinoreji, predvsem govedoreji. Travnati svet je torej zelo pomemben, kakor za kmetijstvo, tako tudi za celotno narodno gospodarstvo.

Pomembna je ugotovitev, da so poprečni hektarski pridelki na travnikih še vedno majhni. Verjetno povprečje ne presega 40 g/ha mrve. To pomeni, da je sedanje število živine v mnogih primerih preslabo krmjeno in so tržni viški majhni, kar pa ne zagotavlja dobre gospodarnosti v živinoreji. Dosedanji poskusi gnojenja travnikov v Sloveniji so dokazali, da je s srednje močnim gnojenjem mogoče povečati pridelke vsaj za enkrat in še za več, seveda z drugačnim načinom izkoriščanja.

Te skrite rezerve našega travnatega sveta je potrebno izkoristiti. To pa bomo lahko dosegli z:

- boljšim gnojenjem
- drugačnim in boljšim načinom izkoriščanja
- izboljšano tehniko spravljania.

Travno rušo sestavlja združba mnogih rastlin, ki se med seboj precej razlikujejo. Vsako rušo sestavljajo: trave, metuljnice in zeli. Trave so v dobri ruši najštevilnejše zastopane. Razlikujemo visoke trave, ki imajo višje steblo in manj listov, ter nizke trave, ki imajo nizko steblo z več listja. Metuljnice (detelje in drugo) se tudi pojavljajo na travnikih. Značilno zanje je, da osvajajo s pomočjo bakterij (drobnoživk), ki živijo na njihovih koreninah, dušik iz zraka in ga nato izkoristijo kot dragoceno hrano.

Zeli (in pleveli) so včasih v travni ruši močno zastopane. Te so nekatere zeli v travni ruši nevarne, vendar vsaka zel še ni plevel. Razen rodilnih snovi vsebujejo še razne dišave (krma je zato okusnejša) in so bogate na rudninskih snoveh.

ZEMLJA IN GNOJENJE TRAVNIKA

Zemljo moramo dobro poznati, če hočemo povečati njeno rodovitnost. Zemlja (prst) je živa snov, ki nam daje rastlinsko maso. V njej poteka mnoge spremembe. S primernim obdelovanjem dosežemo, da ostane zemlja živa in rodovita.

Življenjski proces v zemlji pospešujemo s tem, da jo pravilno obdelujemo. Zlasti je važno, da jo pravočasno pognojimo in tako dosežemo večji pridelok. Z vsakoletnim pridelkom odvezemo zemlji mnogo hranilnih snovi. Te snovi moramo redno vračati s hlevskim gnojem, gnojevko in mineralnimi gnojili. Le tako bomo dosegli zadovoljiv pridelok in poplačano delo.

Narava sama skrbi za prehrano rastlin, zato se letno v zemlji sproščajo manjše količine topljivih hranil, ki zadostujejo le za nizek pridelok in še ta je slabe kakovosti. Danes vemo, da so zahteve po kvalitetnih pridelkih narasle.

Sam hlevski gnoj in kompost ne moreta kriti primanjkljaja hranilnih snovi v zemlji, ker jih navadno ni dovolj na razpolago. Zato si uspešno pomagamo z mineralnimi gnojili.

Kemične analize tal iz travniških površin nam v večini primerno pokažejo, da so tla revna. Največkrat so slabo založena s fosforom, nekoliko boljša pa je ponekod založenost s kalijem. Zato je še veliko travnih površin, kjer je potrebno uvajati izboljšano ali meliorativno gnojenje z večjimi količinami mineralnih gnojil. To gnojenje izvajamo 2 do 3 leta.

Tako dosežemo, da je zemlja dovolj založena z rastlinskimi hranili in daje velik pridelok zahtevane kakovosti. Ko smo to dosegli, zmanjšamo količino mineralnih gnojil, pridelok pa je prav tako velik in kvaliteten. Ker prav travinje na Slovenskem zavzema velike površine, je pred nami pomembna naloga, da bomo uredili zemljo na travinju in s tem dosegli potrebne pogoje za uspešno živinorejo. Kjer je travna ruša izčrpana, je pridelok mrve zelo majhen, razen tega pa vsebuje mrva preveč surovih vlaken, premalo beljakovin in rudnin, predvsem fosfora.

Travniki so pri nas pomemben vir živinske krme, zato bo mogoče izboljšati našo živinorejo s povečanjem pridelka in njegove kakovosti. Prvi korak za izboljšanje travinja je gnojenje. Pravi uspehi močnega gnojenja pa se pokažejo šele po nekaj letih. Pridelok se močno poveča in izboljša šele tedaj, ko v travni ruši prevladajo dobre trave, metuljnice in zelišča, odmro pa nekvalitetne trave in zelišča.

Velik pomen pri gnojenju ima preiskava zemlje. Ta nam pove tudi, ali je zemlja kisla, nevtralna, ali če ima dovolj ali celo preveč apna (reakcija tal). Reakcijo tal izročamo s pH vrednostjo. Danes je znano, da je najugodnejša reakcija tal na travinju, če je zemlja lahko kisla. Na srednje težkih tleh je ugodno območje pH vrednosti 5,5-6,5. Če ima zemlja na travinju pH vrednost pod 5,5 jo moramo apniti.

Na zemlji, ki vsebuje premalo fosfora in kalija, tudi gnojenje z dušikom ne daje zaželenih uspehov. Na travnike trosimo zgodaj spomladi mineralna gnojila NPK (nitrofoshal), ki imajo majhno količino N in to najmanj 700 kg/ha, po prvi košnji dognajmo še s 150-200 kg dušičnega gnojila na ha in nekoliko manj po drugi košnji.

Po nekaj letih takega gnojenja se bo travna ruša ugodno spremenila. Pridelki bodo vedno večji, travinje bo intenzivno obdelano. Na takem travinju, ki je ponos naprednega kmetovalca, se bo šele v polnem obsegu izplačala draga mehanizacija, predvsem pa težko delo in stalna skrb za živino. Le na zdravi zemlji je živina zdrava.

Franc Beričič

Novo RAZVOZ MLEKA

Po prvem aprilu bo mlekarna pričela z malo cisterno v zgodnjih jutranjih urah razvažati konzumno mleko, v priročnem hladilniku ob cisterni pa tudi druge mlečne izdelke vrtcem, šolam, hotelom, podjetjem, domom oskrbovancev in drugim večjim porabnikom. Tako se bodo obojestransko zmanjšali stroški za dokaj drago embalažo.

Anton Kompolšek

ZA PREVZEM JE TREBA HMEJ DOBRO POZNATI

»Kar rečem, drži kot pribito. To velja za hmelj, ki sem ga prevzel kot prvorazrednega in ves ostali, ki ga je prej preveč kot premalo,« trdi ANTON KOMPOLŠEK, prevzemalec hmelja v Export-importu. Temelj njegove trditve pa ni karsibodi, temveč dolgoletne izkušnje in ostro oko, da med stotinami kobul goldinga vidi na primer auroro.

Antona v sezoni prevzemanja hmelja, ki traja od septembra do decembra, nismo hoteli motiti. Obilica dela bi lahko bila vzrok, da bi nas odklonil tudi sedaj, ko je sezona že pri kraju, in Anton, kot sam pravi, opravlja lažja dela. Dolgo vrsto let je po prevzemu delal v žveplarni, sedaj mu zdravje tega ne dopušča več. V skoraj tridesetletni delovni dobi je polovico tega časa prevzemal hmelj.

»Najprej sem bil v službi v Celju. Takrat ni bil prevoz tako organiziran kot je danes in vozil sem se s kolesom. Zato sem iskal službo, ki bo čim bližje Gotovelji, kjer živim,« je pripovedoval Anton. Delo blizu svoje domačije je res našel in prav tako se je znašel v njem. Čeprav ni lahko, še manj pa hvaležno. Povedal je: »Vsak, ki pripelje hmelj, želi, da bi ga prevzel in ocenil bolje kot je v resnici. Tako v bistvu režem kruh proizvajalcem.« Seveda je vse lepo in

prav, dokler ne pride do izsiljevanja. Anton se zaveda, da potuha po tej strani ni dobra in slab hmelj bi potem ostal v skladiščih delovne organizacije. Antonu bi sprva najraje pridali kar etiketo slabega sogovornika, še bolj pa takšnega, ki vsako stvar dobro premisli preden pride na dan, se je ob tej problematiki zelo razgovoril.

»Razjezi me, če kdo preveč izsiljuje in me hoče prepričati, da je njegov pridelok boljši, kot je v resnici. Če bi popustil, bi bilo naslednje leto še slabše. Vsak vidi denar takrat, ko pripelje hmelj na prevzem, to pa je že veliko prepozno. Skozi dinar bi moral gledati takrat, ko ga spravlja in suši. Pri nas ne moremo izboljšati tistega kar je že prej sam zavezal.« Tako trdi Anton Kompolšek in dodaja: »Ljudje vse preveč gledajo, da bodo imeli čim več kilogramov, in na račun teh stlačijo v vreče vse mogoče.«

Primesi in zdrobljenega hmelja je bilo veliko manj, ko je začel prevzemati hmelj. Delo je bilo lažje in ni se bilo za kaj pogajati o kakovosti, ker je bila dobra. Anton pravi: »Kakovost hmelja je iz leta v leto slabša. Hmelj je zdrobljen, v njem je veliko primesi. Sploh ni primerjave med hmeljem izpred štirinajstih let in tem, ki ga vozijo sedaj. Seveda se je takrat še večinoma obiralo ročno in to je tudi primaknilo kakovosti svoj delež.«

Težav pač nikjer ne manjka. Le delo moraš imeti rad, kot odkrito pove Anton. Kajti: »Če delaš nekaj slabo voljo in jezo, ni več delo, temveč vse kaj drugega, ali ne? Zahteva veliko dobrih živcev in včasih si ne morem kaj, da tega ne bi pokazal,« prizna Anton. In ko odloži delo v svoji delovni organizaciji Export-Importu, ga doma pričaka zopet delo v hmelju. V Gotovljah, kjer je njegova domačija, imata z ženo okoli 60 arov hmelja.

»Za veselje in jezo,« trdi Kompolšek in dodaja, da je za pravično prevzemanje hmelj že treba dobro poznati.

Marjana Matijec-Natek

V zimskem času je potekal v Šempetru za dekleta in žene združnice tečaj ročnih del. Vodila ga je tov. Petkova iz OŠ Šempeter.

Na tečaju, ki je trajal 36 ur, so tečajnice izmenjale svoje izkušnje in spoznale mnogo drobnih zanimivosti s področja pletenja, krojenja, vzorčenja, šivanja lutk, izdelave ikeban in daril.

Tečajnice bodo svoje izdelke tudi razstavile. Vabimo vas na razstavo! B. Ž.

Je za majhne pridelke šampinjonov kriv nekakovosten kompost?

Proizvodnja šampinjonov v Kmetijski zadrugi Drava Radlje se je lani zmanjšala za več kot polovico. Od kooperantov so odkupili le 27 ton, v preteklih letih pa so vzgojili že od sedemdeset do sto ton šampinjonov. Tako majhna proizvodnja je bila povod za spor med TZO Kmetovalcem Vuzenica in tozdom Kmetijstvo Radlje. V zadrugi namreč trdijo, da je vzrok za tako majhno proizvodnjo nekakovosten kompost, ki jim ga dobavljajo in proizvajajo v Kmetijstvu in zato od njih zahtevajo plačilo 7 milijonov 600 tisoč dinarjev. Tolikšen je znesek škodnega zahtevka zaradi izpada proizvodnje pri kooperantih, v Kmetijstvu plačilo le-tega odklanjajo. Mnenje sporni zadevi bo dorekel tudi arbitražni senat tozda Hmezad in prav je, da gobarsko problematiko v tej Hmezadovi delovni organizaciji osvetlimo podrobneje.

V tozdu Kmetijstvo, kjer proizvajajo kompost, trdijo, da so lani pripravljali kompost v skladu z navodili in je ustrezen predpisani kakovosti. Po njihovem mnenju so trditve o slabem kompostu pavšalne in brez strokovnih analiz. Ob prevzemu le-tega tudi nihče ni oporekal kakovosti. Problemi so nastali tudi zato, ker so lani reorganizirali gobarsko proizvodnjo v Kmetijski zadrugi Drava. Do marca lani so imeli v tej delovni organizaciji dve gobarski enoti, eno v TZO Kmetovalec in drugo v tozdu Kmetijstvo. Tako je le-ta proizvajala kompost le za svojih pet kooperantov, proste količine so prodajali kupcem po Sloveniji in izven meja republike.

Direktor tozda Kmetijstvo, Branko Mravlak, je povedal:

Pri sedanji organizaciji so kooperanti lahko prodajali gobe mimo TZO Kmetovalec Vuzenica. V TZO so tako široko zastavili proizvodnjo šampinjonov, da je potem niso mogli tehnološko obvladovati. Za rešitev

gobarske problematike v našem tozdu zahtevamo, da TZO prevzame celotno strokovno vodstvo in odgovornost za kakovost komposta prevzame tehnolog organizatorja proizvodnje. Le-ta bo moral dajati tudi vsa navodila proizvajalcem in v primeru, da teh ne bi upoštevali, nosi vse stroške proizvajalec. Kakovosti našega komposta nihče ni oporekal ob prevzemu in se je ocenjevala dokončno šele v tretjem valu gob. Kooperant je kompost jemal, plačala pa ni bilo. Mislim, da bi pri tem morali ukrepati že prej. Če proizvodnje ni bilo, mu ne bi smeli dati naslednjega turnusa.

Kupci so plačali to surovino takoj ob prevzemu, kakšen bo pridelek potem nikogar ni več zanimalo. S petimi kooperanti, ki jih je imelo Kmetijstvo, so dosegli zelo dobre rezultate, saj so proizvedli tudi sto ton šampinjonov na leto. Reprogr gobarstva v tozdu Kmetijstvo je deloval brez problemov do lanske

reorganizacije, ko so združili njihove kooperante v TZO Kmetovalec Vuzenica. Marca lani so jih predali z opozorilom, da TZO fizično ne bo obvladala tako široke kooperacije.

Kmetijstvu je po tem ostala samo proizvodnja komposta in s kooperanti ta toz ni imel direktnega odnosa. Njihova naloga je bila le, dobavljati kakovosten kompost.

V TZO Kmetovalec so po združitvi gobarjev iz Kmetijstva sklepali kooperantske pogodbe domala z vsemi, ki so jim dobavljali kompost in tako so imeli kooperante tudi izven radeljske občine.

Kot trdi, direktor tozda Kmetijstvo Branko Mravlak, tega organizator fizično ne zmore. Kajti gobarstvo je zahtevna tehnološka celota, zahteva pravilno ravnanje, ustrezne objekte in strokoven nadzor. Kot trdi, v Kmetovalcu nimajo organizirane strokovne službe, ki bi nadzorovala, koliko gob so kmetje pridelali. Le-ta ni mogla sproti nadzorovati ali proizvajati vzgajajo šampinjone v skladu s predpisano tehnologijo te dejavnosti.

V poletnih mesecih lanskega leta je v proizvodnji gob nastala težja problematika. Zaradi boleznih in škodljivcev se je pri večini kooperantov pridelek znižal na sedem do enajstodstotni izplen, glede na vloženi kompost. Tako slab pridelek ni več pokrival stroškov proizvodnje.

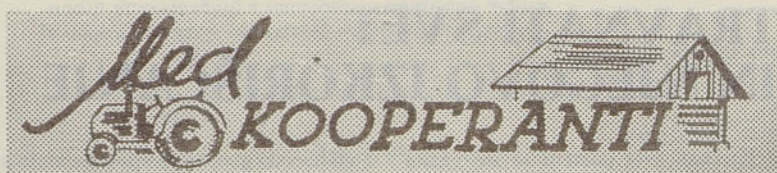
V istem času so imeli nekateri kooperanti tudi do dvajset odstotni pridelek, in to iz komposta iz kate-rega so drugi dobili le sedem odstotkov gob, glede na vloženi kompost. Med tem, ko so imeli nekateri kooperanti normalen pridelek, so drugi vložili odškodninski zahtevki. V tozdu Kmetijstvo trdijo, da imajo skomercializirani kooperanti večje škodne zahtevke, ker so večje količine prodajali mimo TZO Kmetovalec Vuzenica.

Positivna razlika v poslovanju Kmetovalca bi se morala pojaviti tudi zaradi cen komposta, ki jim ga je toz Kmetijstvo dobavljal po nižjih cenah. Po njihovih kalkulacijah je znašala redna cena 32,40 dinarjev, medtem ko je cena komposta, ki ga je prevzemal toz, znašala 28 dinarjev.

Spori znotraj delovne organizacije se tako rešujejo na arbitražnem senatu sozda Hmezad.

O dokončni rešitvi gobarske problematike v Kmetijski zadrugi Drava Radlje bomo še poročali.

Marjana Matijec-Natek

Prav ob cesti proti Braslovčam stoji kmetija Petra Serdonerja v Parizljah. Na njegovo domačijo so me napotili v braslovški zadrugi enoti in spomnili, da je Peter kmet, ki ne kritizira kar vsega povprek, če pa že to počne, je to utemeljeno. S takšnimi navodili sem torej šla na njihovo kmetijo, da napišem še kaj o njihovem življenju in problemih. Vsak za svoje delo so držali Peter, žena Marjana in stara mama Pavla, ki je pri svojih petinsemdesetih letih zadolžena za kuho. Otroci Zvonka, Tatjana in Peter so bili v šoli. Hčeri obiskujeta že srednjo ekonomsko šolo, ena je že maturantka, najmlajši Peter pa guli klopi še v osnovni šoli v Braslovčah.

Serdonerjeva kmetija je pravzaprav tipična Savinjska. Na poljih raste v glavnem hmelj. To dejavnost pa dopolnjuje govedoreja. Tako imajo Serdonerjevi sedaj dvajset govedi, včasih še več in skoraj tri hektarje hmelja. V hlevu stojijo v glavnem pitanci, oddajo tudi nekaj mleka, ki pa jim ga ni treba voziti prav daleč. Zbiralnico mleka imajo kar na svojem dvorišču.

ter je takole razlagal: »Do izida časopisa se bo to že po vsej verjetnosti kršilo. Februarja je prišlo do velikih razlik v ceni tistih pitancev, ki sem jih sam priredil in konverzjskim pitanjem. Navsezadnje, ne glede čigav je pitanec, potrebuje približno enako količino hrane, da ga vzrediš za en kilogram. Enaka odkupna cena bi morala biti za vse. Še posebej je to nerodno za specializirane rejce.«

Serdonerjeva Peter in Marjana

Kot je povedal gospodar, je s kravami več dela, končno je tudi več dohodka. Zaradi zdravstvenih problemov v družini so se Serdonerjevi odločili, da bodo imeli v glavnem pitance, ker je delo z njimi bolj enostavno.

»Če bi bilo dovolj delovne sile, bi imeli mlekarice,« je pribil Peter.

V prihodnjih letih, kot pravijo, ne bodo večali števila govedi. Ni toliko zemlje, in že za to število je treba »skupaj spraviti« kar zajeten kup krme. Kakšno povečevanje bi lako prišlo v poštev le na račun hmeljarstva. Večja varnost kmeta je, če ima dve dejavnosti, ki se hkrati še dopolnjujeta.

»S hmeljarstvom je že nekaj zasluzka. Upoštevati bi morali, da se je kmetijstvo razvilo tudi izven Savinjske doline. Tako bi se lahko marsikatera, tudi dobro opremljena kmetija v dolini, skrila, če bi jo primerjali z nekaterimi na Gorenjskem in v okolici Ptuja.

Mislim, da se vse preveč poudarja, koliko zasluži Savinjski hmeljar. »Ko šteje denar, mu preveč gledajo na roke. Bolj malo ga vidijo takrat, ko se poti na poljih,« pravi gospodar Peter.

Precejšnje rezino kruha Serdonerjevi kmetiji reže tudi vzreja pitancev. Vendar tudi pri tej dejavnosti ni tako kot bi moralo biti. Pe-

Dela nikoli ne zmanjka. Pripravi-ti se morajo na novo sezono. Le nekoliko bolj umirjeno poteka vse skupaj, priganja jih ne toliko. O zimskem počitku je Peter takole povedal: »Veste, pošteno me razjezi, ker novinarji tako radi napišete, da kmet večino zime preživi ob toplem zapečku. To ni res. Kot da se norčujete iz kmetovega dela. Na polje res ne moremo in zato nekateri sklepajo, če kmeta ni na polju, nima kaj početi.«

Na svoj račun v zimskih mesecih pride gospodinja, ki zelo rada plete in šiva. Lepe stvari naredi za celo družino. Zadnje čase tudi hčeri vse bolj stopata po njenih stopinjah.

Le za staro mamo Pavlo se po delu letni časi ne razlikujejo preveč. Vse leto skrbi, da ima družina pripravljeno kosilo, ko pride skupaj. Urno se suče okoli štedilnika in pravi: »Delati je že treba, če ne, postane človek preveč okoren, se čisto zastoji.«

Še posebej prav pride stara mama poleti. Marjana in Peter sta lahko ves čas na polju. Takrat morajo še koga dobiti, ker sami ne zmorejo vsega dela. S »tavrhi« pa je križ, težko je dobiti pridnega in zanesljivega človeka.

Kmetovati ni tako napačno. Le svojega dela ne smeš računati, pravijo Serdonerjevi. M.-Natek

PROGRAM DELA ZA LETO 1986

- A
1. Organiziranje stalnih oblik rekreacije
 2. Najemanje športnih objektov za izvajanje rekreacije in športnih prireditev
 3. Organiziranje športnih tekmovanj v okviru SOZD
 4. Sodelovanje na sindikalnih športnih igrah v okviru občin
 5. Sodelovanje na športnih tekmovanjih v okviru regije in republike
 6. Organiziranje tečajev za delavce Hmezada (smučanje, plavanje, vodenje čolnov, itd.)
 7. Organiziranje izletov, pohodov in trim akcij
 8. Sodelovanje s TKS, društvi in športnimi organizacijami
 9. Organiziranje srečanj in aktivnosti športne in rekreativne narave

- B
1. Prvenstvo Hmezada v veleslalomu (in tekih na smučeh) – MAREC
 2. Prvenstvo Hmezada v šahu in odbojki – APRIL
 3. Prvenstvo Hmezada v streljanju in rokometu – APRIL
 4. Trim igre – MAJ
 5. Prvenstvo Hmezada v kegljanju in malem nogometu – SEPTEMBER
 6. Prvenstvo Hmezada v namiznem tenisu in košarki – OKTOBER

C
Financiranje je urejeno s prispevki DO.

Delovanje športnega društva so omogočile vse DO.

Hmezad Kmetijstvo Žalec	Hmezad Mlekarna Arja vas
Hmezad Kmetijski Kombinat Šmarje	Hmezad Jata Zalog
Hmezad Kmetijska zadruga Ilirska Bistrica	Hmezad Strojna Žalec
Hmezad Kmetijska zadruga Drava	Hmezad Minerva Zabukovica
Hmezad Kmetijska zadruga Savinjska dolina	Hmezad Agrina Žalec
Hmezad Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica	Hmezad Export-import Žalec
Hmezad Čebelarstva zadruga Kasaze	Hmezad Gostinstvo-turizem Žalec
Hmezad Sadjarstvo Mirošan	Hmezad Inženiring Žalec
Hmezad Vrtnarstvo Celje	Hranilno kreditna služba kmetijstva in gozdarstva Žalec
Hmezad Celjska mesna industrija	Hmezad Interna banka Žalec
	Hmezad Delovna skupnost skupne službe Žalec

PRVENSTVO HMEZADA V ŠAHU

Šestindvajsetega februarja je Športno društvo Hmezad organiziralo šahovski turnir, ki se ga je udeležilo 20 šahistov Hmezada. To pa je tudi največ doslej. Posamezne DO so imele naslednjo udeležbo: STROJNA 6, AG in KZSD po 3 ter CMI, HEI, KŽ in DSSS SOZD po 2.

Končni vrstni red posameznih udeležencev: 1. Cverlin, CMI 19 točk, 2. Gubenšek, DSSS SOZD 16, 3.-4. Golob, HEI in Farčnik Ivan KZSD po 15, 5. Mišić, KŽ 14, 6. Lešnik, CMI 12, 7. Jagodič, KZSD

11, 8.-9. Hlade, AG in Ocirk, ST 10,5, 10. Farčnik Karel 9,5 itd.

Zanimiv je še ekipni vrstni red po srečanjih med DO, pri čemer smo upoštevali po dva najboljša uvrščena šahista iz vsake DO: 1. CMI 18 točk, 2. DSSS SOZD 15,5, 3. KZSD 12, 4. HEI 11,5, 5. STROJNA 10,5, 6. AGRINA 8,5 in 7. KŽ 8 točk.

Vzdušje na turnirju je bilo zelo dobro. Večina udeležencev je izrazila željo po še več takih srečanjih.

T. Gu.

RAZPIS

NAMIZNOTENIŠKEGA TURNIRJA SOZD HMEZAD

Turnir bo vsak četrtek od 16.30 do 18. ure v telovadnici DU Žalec (stara osnovna šola nasproti IB Hmezada).

Začetek tekmovanja: četrtek, 13. 3. 1986 ob 16.30 uri.

Prijave: na mestu tekmovanja vsak četrtek.

Število tekmovalcev ni omejeno.

Kategorije: -moški

-ženske

Kategorije bomo glede na udeležbo usklajevali sproti.

LJUBITELJI NAMIZNEGA TENISA VABLJENI!

HMEZAD TRETJI NA 9. AGROSKIJU

Na smučiščih Areha na Pohorju je bilo v petek, 28. februarja 1986 9. tradicionalno zimsko športno srečanje delavcev v kmetijstvu »AGROSKI 86«. Tekmovanje je bilo v veleslalomu in smučarskih tekih. Hmezad je v skupni ekipni razvrstitvi dosegel tretje mesto, za ekipama Emone in Mercatorja.

Ekipni vrstni red:

1. SOZD EMONA	6. ZKZ MOZIRJE
2. SOZD MERCATOR KIT	7. LEDINA SLOVENJ GRADEC
3. SOZD HMEZAD	8. SOZD GK KOČEVJE
4. KZ ŠKOFJA LOKA	9. DROGA PORTOROŽ
5. SOZD SLOVIN	10. ERA VELENJE

Rezultati posameznikov – tekmovalcev SOZD Hmezad Veleslalom – moški

kategorija	mesto	priimek in ime
veterani	17.	Stojan Pavel
	18.	Franc Cilenšek
	19.	Janez Šketa
	23.	Mišo Bobovnik
	33.	Ernest Marinc
30-45 let	19.	Franc Presekar
	30.	Branko Bukovnik
	32.	Borut Kramžar
	52.	Jože Jurak
	54.	Boštjan Fajdiga
do 30 let	20.	Marjan Ribič
	24.	Pavel Huš
	44.	Jože Teržan
	47.	Danilo Gozdnik
	72.	Samec

Veleslalom – ženske

nad 30 let	9.	Nuša Turk
	12.	Milena Kveder
	27.	Eva Orač
	34.	Marjana Dolar
do 30 let	5.	Breda Zalokar
	21.	Slavica Kristan
	34.	Nuša Rojc
	37.	Marija Mešič

V smučarskih tekih so za SOZD Hmezad tekmovali:

Kveder Milena, Zagode Ivica, Privošnik Zvonka in Mešič Marija ter Kralj Vlado, Pavlinč Vinko, Pšaker Ciril, Kralj Andrej, Petkovski Tomaž, Zupanc Vinko in Ribič Marjan.

S. K.

NAMIZNI TENIS

Prvi turnir uspel

Prvi Hmezadov »četrtkov« turnir je bil prav odmeven. Dvanajst tekmovalcev in tri tekmovalke so se v dveurnem tekmovanju dobro oznojili. Tekmovali so na štirih mizah, na dve dobljeni partiji, potem pa so se pomerili med seboj še zmagovalci in premaganci. Turnirji bodo vsak četrtek, uspešni tekmovalci bodo nabirali točke iz vsake-

ga turnirja, nato pa se bodo pomerili še na prvomajskem zaključnem turnirju. Po prvem »četrtkovem« turnirju je zmagovalac Nenad Dronjak iz CMI pred Borisom Skobernetom tudi CMI in Robertom Mlinarjem DSSS. V medsebojnem obračunu tekmovalk je bila uspešnejša Eva Orač DSSS pred Mojco Šporin EI in Alenko Gajšek KŽ.

e. r.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega ata in starega ata

TOMAŽA TOPLAKA

se iskreno zahvaljujeva DO Vrtnarstvo Celje, sodelavcem, prijateljem in sosedom, ki ste ga pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti na pokopališče v Markovcih, darovali cvetje in nam izrazili sožalje.

Franc in Tilčka Toplak

Osmrtnica

V 82. letu starosti se je ustavil čas za dobrosrčno in skrbno mamo ter dolgoletno zadružnico

AMALIJO KAČ iz Zg. Roj

Od drage pokojnice smo se poslovili 1. 3. 1986 in šempetrske pokopališče.

Med nami bo ostala v lepem spominu.

TZO Šempeter

ANKETA KAJ POGREŠATE V NAŠEM GLASILU?

Prizadevamo si, vendar nam ne uspe tako kot bi radi. Mi in vi. Narediti naš Hmeljar takšen, da boste naslednjo številko komaj pričakovali. Ker pa vemo, da se to zgodi bolj redko, smo povprašali, kaj je v glasilu dobrega in kaj pogrešate kot bralec in hkrati član kolektiva Hmezada. Med anketiranimi so bili:

Helena Zagozda, socialna delavka, Celjska mesna industrija:

Hmeljar je še vedno časopis bolj za kmete kooperante kot pa za nas delavce Hmezada. Premalo je poročil iz raznih sej, premalo o družbenem standardu, stanovanjski problematiki delovnih organizacij. Zdi

se mi pomanjkljiv. Tudi sama sem že razmišljala, kako bi ga lahko izboljšali. Nekaj bi morali spremeniti. Res pa je, da smo sami preveč leni, da bi kaj napisali. Tako veliko pišete o hmelju. Poleg vsebine pa je pri Hmeljarju problem, ker izhaja z zamudo in tako ga upokojenci in študenti dobijo zelo pozno. Pri nas v Celjski mesni industriji na kupih ne ostaja več, ker ga tajnice tozgov razdelijo. Skoraj pa se je razpolovilo število izvodov, ki jih sedaj prejema naša delovna organizacija. Za Hmeljarja ne bi mogla reči, naš časopis, ker se preveč odtuje od ljudi.

Janko Dajčar, telefonist, Strojna Žalec:

Hmeljarja precej berem. Ena številka je boljša, druga slabša. Najrajši imam kakšno črtico od Draga

Kumra. Zanimivo je prebrati o razpravljanju na sejah. Več bi morali pisati od dobrih delavcev, ki jih v

Hmezadu prav gotovo ne manjka. O tistih, ki so nekaj naredili za razvoj Hmezada, o inovatorjih. Poleg tega predlagam, da bi pisali več o problemih v Hmezadovih delovnih organizacijah. Naš časopis odnesem domov, da ga pogleda tudi žena. V naši delovni organizaciji se še velikokrat zgodi, da ostane nerazdeljen na kupu. Veliko delavcev ga niti ne vzame v roke in ga niti ne prelista.

Marjana Goropevšek, vodja knjigovodstva, Kmetijstvo Žalec:

Zavedam se, da je težko narediti številko časopisa, v kateri bi bilo za vsakogar nekaj. Preberem tisto, na kar se spoznam. Tako na primer poznam finančne probleme v delovni organizaciji in me zanima kako je to drugod. Priloga za hmeljarstvo je strokovna in me ne zanima. Če bi bilo napisanega kaj več o vrtnarjenju, bi rada prebrala. Več bi moral časopis informirati o Hmezadu, o problemih, ki jih je iz leta v leto več. Zanimive so tudi črtice, ki jih objavlja Hmeljar, toda te imajo manj povezave s Hmezadom.

Ciril Kroflič, skladiščnik gotovih izdelkov, Tovarna močnih krmil:

Hmeljarja preberem skoraj v celoti. Lahko bi bilo manj suhoparnih števil. Čeprav so strokovno pripravljene, mislim da jih ni potrebno

preveč. Problem bi morali predstaviti bolj poljudno, da bi vsak delavec lahko razumel. Premalo pišete o temeljnih organizacijah v Hmezadu. Nekaj bi morali napisati tudi mi sami, in tako del krivde pade na nas. Še pred leti je časopis izšel vedno ob koncu meseca, dobili smo ga hkrati z osebnim dohodkom.

Prav tako kot na plačo, smo težko pričakovali tudi časopis.

Anketa, ki smo jo naredili, prav gotovo še ni zbirka vseh mnenj in predlogov, ki jih imate kot bralec Hmeljarja. Saj manjkajo mnenja od kmeta, študenta do upokojenca. Če se vam je ob prebiranju utrnula kakšna misel, kako bi izboljšali naš časopis, da bi bil vsebinsko pestrejši, če se vam pojavlja vprašanje, pa si sami ne morete najti odgovora, nam sporočite ali nas pokličite. Sporočite nam, kje vas čevelj žuli. Vprašali in napisali bomo tudi namesto vas. Naša številka 714-441.

Marjana Matijec-Natek

Pisma

BITI UPOKOJEN!

Ko stopiš čez prag aktivnosti, se ti s pogledom v prihodnost nehote vrine misel, da se spuščaš v odmaknjenost družbe in v pozabo delovne organizacije. Temu pa vedno ni tako.

Delovna organizacija Gostinstvo-turizem SOZD Hmezad prireja vsako leto »Srečanje delavcev« v sklopu praznovanja za »Dan žena«. Ob tem praznovanju se srečujemo upokojenci s še aktivnimi ljudmi v delovni organizaciji. Ob toplih pozdravih direktorja DO tovariša Frankoviča, direktorja SOZD Hmezad tovariša Goriska, ob prijetnem programu, ob dobri pogostitvi, pri sprejemu darilnih kuvert in v veseli zabavi smo se na tem srečanju zares prijetno počutili.

Za povabilo na to srečanje in za vse zgoraj navedeno izrekamo upokojenci DO Gostinstvo-turizem »Iskreno hvala!« Delovni organizaciji pa želimo uspešno poslovanje.

Z. B.

ZA SMEH

Pepca se spove svojih grehov. Župnik jo posluša in nato resno pokara: »Ali veš, kaj bi ti s svojimi grehi zaslužila?«

»Vem«, zardi Pepca, »ampak tega ne delam zaradi denarja«.

Oglas

Prodam obiralni stroj
Wolf I.

Silvo Lenko
Loke 1, Tabor

PRVOAPRILSKE ŠALE SO

Razvoz mleka in še kaj

ŠE ZADNJA VEST

Na seji sveta direktorjev Hmezada so sklenili, da bodo naposled začeli izvajati vse sklepe tudi v naših delovnih organizacijah. Tisti, ki tega ne bo počenjal in si bo dovolil zaključkom kakorkoli zoperstavljati, bo odgovarjal na vse mogoče načine. V najhujših primerih pa bodo kakšnega direktorja tudi odstavili in to bomo potem z velikimi črkami napisali v našem Hmeljarju. Če ne verjamete, vprašajte pri odgovornih. Upoštevajte, da je bila ta seja direktorjev prvega aprila in je le šala. Škoda.

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svojo povojno poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. – Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec. – Ureja uredniški odbor: Martina Krajnc, dipl. inž. agr., Metka Vočko, Miljeva Kač, dipl. inž. agr., Eva Orač, Slavko Košenina, Ivan Vodlan, Milan Lešnik, Marta Smrdelj in Marija Kroflič. Predsednica uredniškega odbora Metka Vočko. – Uredništvo: glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. agr., urednica strokovne priloge za hmeljarstvo Miljeva Kač, dipl. inž. agr., novinarka Marjana Natek. – Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje – TOZD Grafika. Oproščen je temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije. – Uredništvo je v SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141. Cena izvoda je 120,- din.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega sina, brata in očeta

MARJANA SVEČAKA

iz Celja, se iskreno zahvaljujemo SOZD Hmezad DO Kmetijstvo, DE Govedoreja za denarno pomoč in darovano cvetje. Iskreno se zahvaljujemo vsem sodelavcem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti v Vojniku.

Žalujemo: Oče, mati, brata Jože in Ivan, sestra Milica z družino ter sinova Aleš in Dejan.

Vremenski PREGOVORI

April

Če malega travna grmi, slane se kmet več ne boji.

Če sušča sneg kazi, malega travna sneg gnoji.

O Juriju (24. IV.) trte slepe, vina nade lepe.

Neko ljudstvo se lahko poniža samo z lastnimi dejanji.

Dober sosed je boljši kot kamnita ograda.

Nobeden nima vzroka, druge zaničujoč, sebe povzdigovati.

Ni res, da politika kvari značaj, temveč slabi značaji kvarijo politiko.

Prošnja

Na parkirišču za hmeljarskim domom je z zadržane službene stoenke izginil odbijač z registrsko številko.

Zmikanva prosimo, naj vrne tablico.

Oglas

Prodam obiralni stroj ALLAEYS tip kompakt.

Janez Marolt
Ločica, Polzela

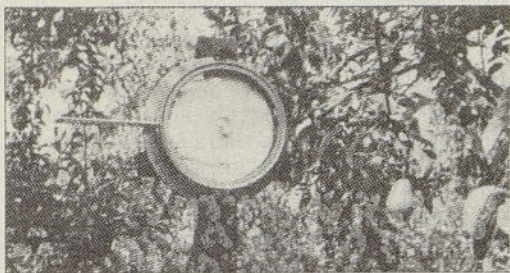
Marta Dolinar, mag.

PROGNOZA OKUŽB PRI HMELJNI PERONOSPORI

Zaradi velike agresivnosti hmeljne peronospore škropimo v Sloveniji vsako leto vsa hmeljišča večkrat s fungicidi. Število škropljenj je odvisno od odpornosti sorte in vremenskih razmer. V centralnem delu Savinjske doline škropimo občutljive sorte (atlas) 10 do 12-krat, odpornejše (aurora, savinjski golding) pa ca. 6-krat. V nekaterih področjih (Zgornja Savinjska dolina, Radlje) pa so škropljenja proti peronospori še številnejša.

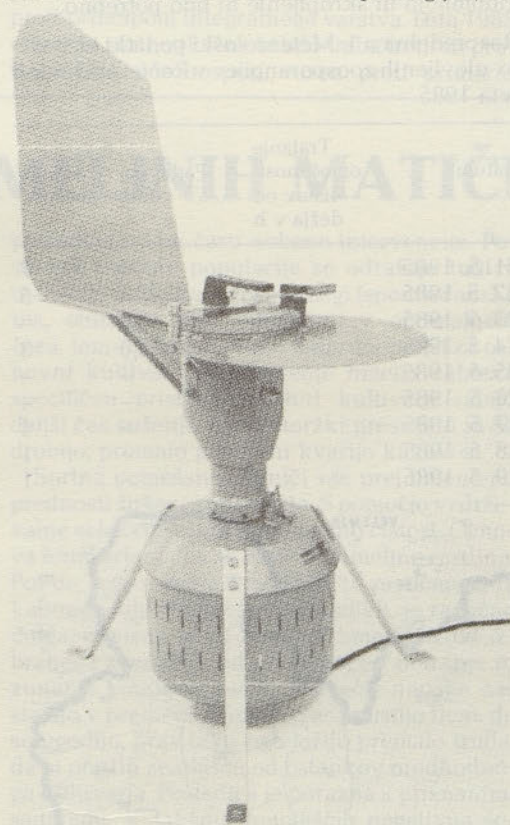
Zaradi vse večjega naraščanja cen fitofarmaceutskim pripravkom in onesnaževanja okolja z njihovimi ostanki, smo se že pred leti odločili, da raziščemo epifitotilogijo hmeljne peronospore v razmerah Slovenije in na podlagi rezultatov sestavimo model za prognozo poteka bolezni. Naš cilj je bil sestaviti takega, ki bo glede meteoroloških in bioloških merjenj preprost, ki bo dovolj zanesljivo predvidel dni brez okužbe, ko škropljenja niso potrebna. Hkrati pa mora predvideti okužbo dovolj zgodaj, da je mogoče izvesti škropljenje uspešno.

Prognoza okužb hmelja s peronosporo je osredotočena na tisti del razvoja kroga glive, ko pride zoosporangij na list, se odpre, iz njega aktivno izplavajo zoospore (4 do 8) in si poiščejo odprte listne reže, se encistirajo in poženejo hife v listno tkivo. Ta proces se lahko izvrši samo v vodi, oziroma če so listi določen čas mokri, pri ustreznih temperaturi. Proučili smo velik del meteoroloških in bioloških dejavnikov, ki vplivajo na okužbo. Raziskali smo odnose med njimi in okužbo in jih ovrednotili. Za to so bili potrebni številni poizkusi v naravi in laboratoriju, različne statistične metode in kompjuterska tehnika. Ugotovili smo, da je pri okužbi hmelja s peronosporo najvažnejši dejavnik trajanje omočenosti listov od dežja. Seveda morajo biti prisotni kaljivi zoosporangiji in ustrezná temperatura, da je okužba uspešna. Na podlagi rezultatov smo dobili matematični model, ki predvidi jakost okužbe. Pri hmeljni peronospori pa jakost okužbe ni pomembna. Narava parazita je taka, da škropimo hmelj proti njemu ne glede na jakost okužbe in ne določamo praga škodljivosti. Pomembno je samo, da je okužba bila. Zato smo model poenostavili v alternativno ali da/ne prognozo in velja za občutljive sorte: »Listi morajo biti več kot dve uri mokri od dežja in v zraku prisotni zoosporangiji. Do cvetenja naj bo števi-

Merilec za omočenost listov

lo ulovljenih zoosporangijev v štirih dneh pred okužbo 10, v času cvetenja in po njem pa 0". Temperatura je pri okužbi hmelja s peronosporo pomemben dejavnik, vendar ga v alternativno prognozo ne vključujemo, ker je v času, ko izvajamo prognozo vedno optimalna. Zoosporangiji so odločujoč dejavnik pri okužbi hmelja s peronosporo. V analizah ga nismo dovolj tehtno ovrednotili in ga zato postavljamo kot omejitveni dejavnik. Na podlagi raziskovanj v laboratoriju in na prostem smo ugotovili, da mora biti v zraku ustrezno število zoosporangijev, da

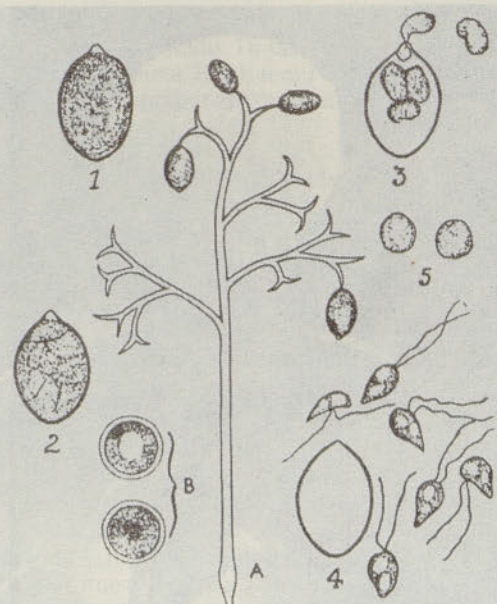

Lovilec zoosporangijev

se lahko izvrši okužba. Ker so cvetovi in storžki najbolj občutljivi, smo zanje postavili mejo 0. Zaradi manjše občutljivosti listov in poganjkov pred cvetenjem, smo postavili mejo 10 zoosporangijev v štirih dneh pred okužbo. Za odporne sorte pa so te meje višje. V alternativni prognozi nismo upoštevali tudi kaljivosti zoosporangijev. Imamo le laboratorijske podatke o tem, da kaljivost z naraščanjem vlažnostnega deficita pada.

Z alternativno prognozo okužb predvidimo možnosti za okužbo. V principu je to pozitivna in negativna prognoza ker hkrati opozarjamo tudi, da okužb ni bilo in da niso potrebna škropljenja proti peronospori.

Ko predvidimo okužbo, imamo dve možnosti, da tretiramo hmelj s sistemskimi pripravki v

Trosonosec hmeljne peronospore

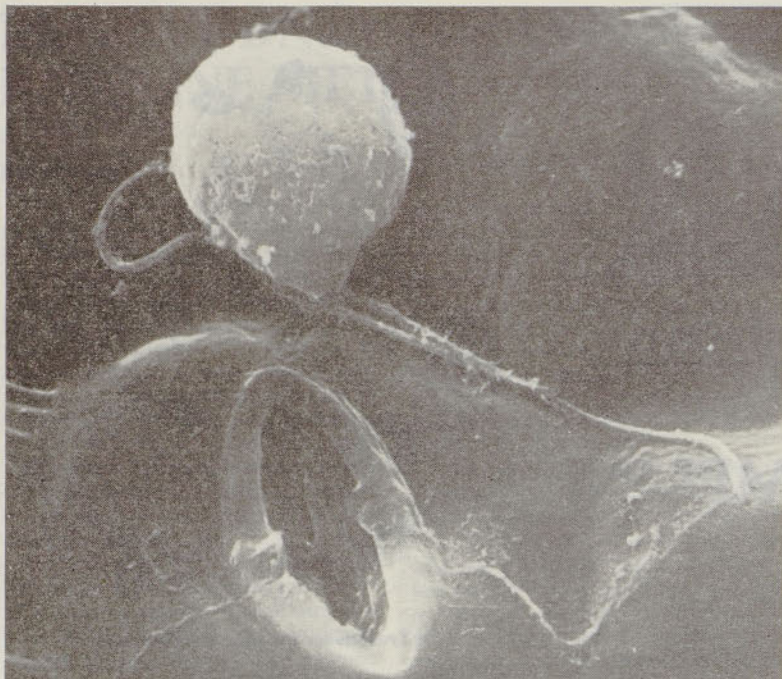
času 48 ur po okužbi, ali pa uporabimo ustrezne protektivne fungicide s katerimi škropimo hmelj v času inkubacijske dobe, ki traja v Sloveniji na polju približno 6 dni. Hmelj mora biti zavarovan s fungicidom pred nastankom novih zoosporangijev. Preizkušali smo oba načina. Za prakso je najprimernejši drugi. V škroplilni program proti sekundarni okužbi hmelja s peronosporo ne bi uvajali sistemskih fungicidov, razen v primeru, ko ne moremo izvesti škropljenja v šestih dneh po okužbi.

Nemška metoda za prognozo okužb je v principu enaka. Uvedli so jo v prakso pred dvema leti. Takih uspehov kot jih imajo Nemci, da so število škropljenj zmanjšali na polovico, ne smemo pričakovati. Nemci imajo večji del hmeljišč posajenih s sortami, ki so jih brez prognoze tretirali po 15-krat. Jasno je, da je v tem primeru lažje prihraniti večje število škropljenj. Enako bi veljalo v naših razmerah za sorto atlas. Pri tej sorti smo preizkušali našo metodo in prihranili v osmih letih več kot polovico škropljenj. Drugače je pri sortama savinjski golding in aurora. Te sorte škropimo ca. 5 do 6-krat. Ne glede na vremenske razmere škropimo proti primarni okužbi in dvakrat, ko hmelj cveti. S pomočjo alternativne prognoze se bomo odločali le za škropljenja v stranske panoge (dvakrat) in v storžke, hkrati pa tretirali »v cvet« bolj usmerjeno. Predvidevamo pa, da bo v nekaterih letih (kot je bilo l. 1985) zadostovalo »v cvet« le eno škropljenje.

Merilci, ki jih pri alternativni prognozi potrebujemo so: lovilec za zoosporangije (oziroma trose), merilec za trajanje omočenosti listov od dežja ter ombrometer. Lovilec za zoosporangije in merilec za trajanje omočenosti listov postavimo v nasad atlasa. Trakove menjamo vsak teden in beležimo pri eventualnem dežju kako dolgo so bili listi mokri. Težje je ugotavljati število zoosporangijev. Za to delo potrebujemo mikroskop. Iz skice 1 so razvidne postaje kjer bi namestili lovilce za zoosporangije in merilce za trajanje omočenosti listja. Podatke bi zbirali na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo, jih obdelali in ugotovili kakšne so možnosti za okužbo. Podatke o temperaturi pa bi koristili z rednih meteoroloških postaj hidrometeorološkega zavoda.

ŠKROPLJENJE HMELJIŠČ S POMOČJO ALTERNATIVNE PROGNOZE OKUŽB V REČICI OB SAVINJI, LETA 1985.

Model za prognozo okužb je dovolj zanesljiv in preprost, da je primeren za prakso. Odločili smo se, da ga najprej uvedemo v Rečici ob Savinji, kjer je ca. 50 hektarski kompleks hmeljišč.

Zoospora prodre skozi listno rezo v hmeljni list (Po Royl-u)

Obsega naslednje kultivarje: aurora, savinjski golding in atlas. Razmere za razvoj hmeljeve peronospore so ugodne tako, da je število škropljenj v povprečju večje, kot v centralnem delu spodnje Savinjske doline. Odporne sorte, kot sta savinjski golding in aurora, škropijo v povprečju 8-krat, atlas pa ca. 14-krat.

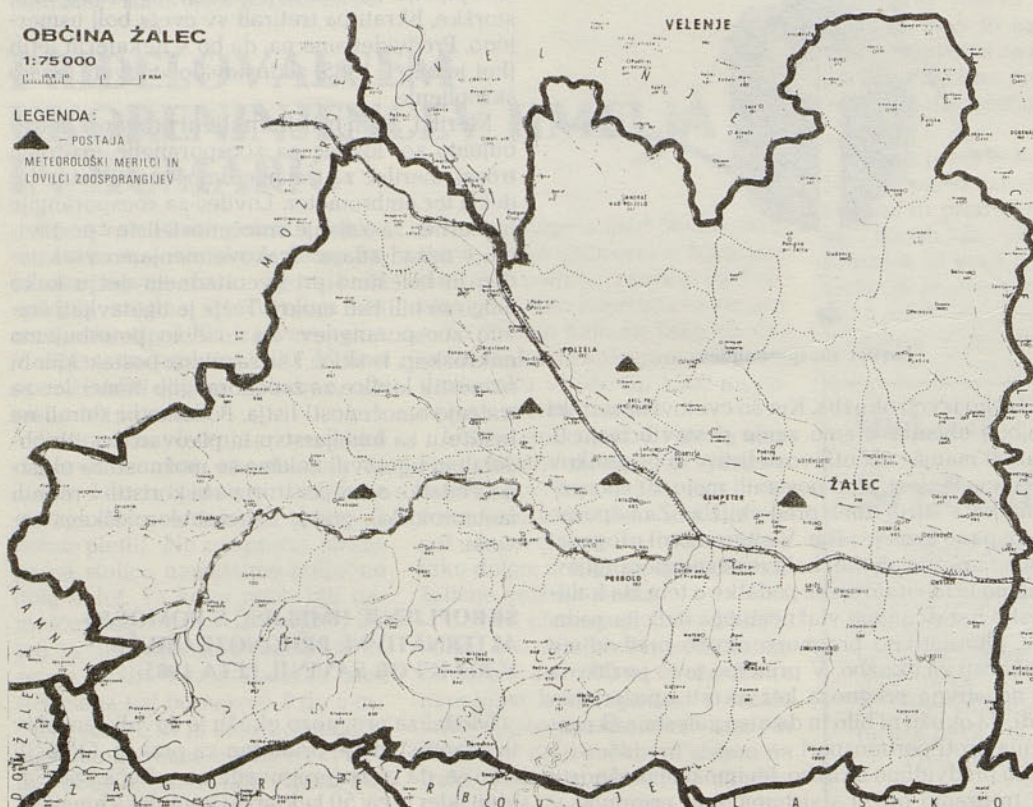
V nasadu atlasa smo postavili lovilec za zoosporangije in merilec za trajanje omočenosti listja. Izven hmeljišča smo postavili meteorološko hišico s termohidrografom in ombrometrom. Meteorološki podatki in predvidene možnosti za okužbo so nanizani v razpredelnici 1. Iz njih je razvidno, da so razmere za razvoj hmeljne peronospore zelo neugodne vso vegetacijsko dobo, čeprav je bil junij zelo deževen. Bilo je 213 mm padavin, kar je 100 odstotkov več kot znaša dolgoletno povprečje za ta mesec. V času od 24. maja do 2. junija je prevladovalo suho in toplo vreme. Hmelj se je hitro razvijal in preraščal micelij hmeljne peronospore. Hkrati je bilo škropljenje proti primarni okužbi uspešno, tako, da je bil pojav kuštravcev šibak. Gliva se tudi ni opomogla v juniju. Da ne govorimo o juliju in avgustu, ko zoosporangijev praktično ni

bilo ali ne dovolj za uspešno okužbo. V vsej sezoni smo predvideli le eno okužbo dne 24. maja, pri sorti atlas. Za odporne kultivarje (aurora, savinjski golding) število ulovljenih zoosporangijev ni zadostovalo, zato škropljenja nismo izvedli. Atlas pa je bil v tem času še zavarovan z ridomilom in škropljenje ni bilo potrebno.

Razpredelnica 1: Meteorološki podatki in število ulovljenih zoosporangijev v Rečici ob Savinji leta 1985.

Datum	Trajanje omočenosti listov od dežja v h	Padavine v mm	Število zoospor.
21. 5. 1985	—	—	7
22. 5. 1985	2	—	5
23. 5. 1985	1	2,2	—
24. 5. 1985	8	3,0	3
25. 5. 1985	—	—	—
26. 5. 1985	—	—	—
27. 5. 1985	—	—	4
28. 5. 1985	—	—	1
29. 5. 1985	5	—	1

30. 5. 1985	9	8,1	1
31. 5. 1985	1	—	1
1. 6. 1985	—	—	2
2. 6. 1985	—	0,3	—
3. 6. 1985	2	—	—
4. 6. 1985	—	0,4	1
5. 6. 1985	—	—	—
6. 6. 1985	—	—	1
7. 6. 1985	1	0	—
8. 6. 1985	22	12,3	—
9. 6. 1985	10	54,5	—
10. 6. 1985	9	0,1	2
11. 6. 1985	15	16,5	1
12. 6. 1985	8	1,3	—
13. 6. 1985	13	—	—
14. 6. 1985	8	29,3	2
15. 6. 1985	16	—	1
16. 6. 1985	15	18,0	2
17. 6. 1985	15	19,1	3
18. 6. 1985	8	8,5	0
19. 6. 1985	8	1,2	—
20. 6. 1985	16	—	—
21. 6. 1985	8	14,0	—
22. 6. 1985	5	—	—
23. 6. 1985	13	6,6	—
24. 6. 1985	10	1,1	—
25. 6. 1985	19	7,7	1
26. 6. 1985	5	3,0	1
27. 6. 1985	17	13,7	—
28. 6. 1985	10	5,5	2
29. 6. 1985	—	0,0	1
30. 6. 1985	—	—	1
1. 7. 1985	5	—	—
2. 7. 1985	2	1,7	—
3. 7. 1985	—	—	—
4. 7. 1985	—	—	—
5. 7. 1985	—	—	—
6. 7. 1985	—	—	1
7. 7. 1985	5	—	—
8. 7. 1985	12	0,2	—
9. 7. 1985	7	0,0	—
10. 7. 1985	9	9,7	1
11. 7. 1985	—	6,7	—
12. 7. 1985	—	—	—
13. 7. 1985	—	—	—
14. 7. 1985	—	—	—
15. 7. 1985	4	—	—
16. 7. 1985	14	3,6	—
17. 7. 1985	—	—	—
18. 7. 1985	—	2,5	—
19. 7. 1985	—	—	—
20. 7. 1985	—	—	1
21. 7. 1985	8	7,0	—

Razpored meteoroloških merilcev in lovilcev zoosporangijev v Savinjski dolini

22. 7. 1985	—	5,3	—	28. 8. 1985	2	—	—
23. 7. 1985	—	—	2	29. 8. 1985	—	—	—
24. 7. 1985	—	—	—	30. 8. 1985	—	—	—
25. 7. 1985	—	—	—	31. 8. 1985	—	—	—
26. 7. 1985	—	—	—	1. 9. 1985	—	—	—
27. 7. 1985	2	—	—	2. 9. 1985	—	—	—
28. 7. 1985	9	3,7	2	3. 9. 1985	—	—	—
29. 7. 1985	—	—	1	4. 9. 1985	9	45,0	—
30. 7. 1985	—	—	—	5. 9. 1985	—	—	—
31. 7. 1985	8	4,3	—	6. 9. 1985	8	—	—
1. 8. 1985	9	0	—	7. 9. 1985	9	10,1	—
2. 8. 1985	8	1,8	—	8. 9. 1985	—	—	—
3. 8. 1985	—	0,8	—				
4. 8. 1985	12	3,2	—				
5. 8. 1985	7	1,4	—				
6. 8. 1985	8	—	—				
7. 8. 1985	11	27,3	—				
8. 8. 1985	—	—	—				
9. 8. 1985	—	—	—				
10. 8. 1985	—	—	—				
11. 8. 1985	—	—	—				
12. 8. 1985	—	—	—				
13. 8. 1985	—	—	—				
14. 8. 1985	—	—	—				
15. 8. 1985	—	—	—				
16. 8. 1985	—	—	—				
17. 8. 1985	—	—	—				
18. 8. 1985	11	6,2	—				
19. 8. 1985	2	4,8	—				
20. 8. 1985	7	—	—				
21. 8. 1985	8	—	—				
22. 8. 1985	—	—	—				
23. 8. 1985	—	—	—				
24. 8. 1985	—	—	—				
25. 8. 1985	—	—	—				
26. 8. 1985	15	0,0	—				
27. 8. 1985	7	19,5	—				

Škropljenje aurore in savinjskega goldinga

Predpogoj, da lahko uporabimo alternativno prognozo okužb v praksi je, da preprečimo pojav kuštravcev. Zato moramo škropljenje proti primarni okužbi izvesti skrbno. Hmeljišče v Rečici ob Savinji smo tretirali proti primarni okužbi deloma s sistemskim fungicidom ridomilom plus in deloma z brestanom 60, dne 16. aprila. Naslednje škropljenje je bilo »prvič v cvet« (v cvet škropimo ne glede na vremenske razmere) v dneh od 10. do 11. julija. Dodali smo folimat proti listnim ušem. Kot fungicid smo uporabili cuprablau Z. Drugič v cvet smo škropili v času od 20. do 22. julija s cuprablauom Z.

Leta 1985 se je v Rečici prvič pojavila v večjem obsegu hmeljna pršica, tako, da so proti njej škropili s specifičnim akaricidom (plicitran). Hmeljarji smo navajeni, da insekticidom vedno dodajamo fungicid, čeprav, glede na hmeljno peronosporo, ni potrebno. To je slaba navada in proti principom integralnega varstva. Leta 1985 odporne sorte sploh ne bi bilo treba tretirati proti hmeljni peronospori, razen proti primarni

okužbi. Popolnoma odveč je bilo dodajanje fungicida akaricidu. To škropljenje je bilo izvedeno 9. avgusta. Kljub temu smo s pomočjo alternativne prognoze prihranili 60 odstotkov škropljenj.

Škropljenje občutljivega kultivarja atlasa

Atlas je proti hmeljni peronospori razmeroma občutljiva sorta, ki so jo v Zgornji Savinjski dolini škropili 13 do 14-krat. Leta 1985 je bilo hmeljišče tretirano s sistemskim pripravkom ridomilom plus, dne 16. aprila. Delovanje pripravka traja 6 do 8 tednov. Hmeljišče je bilo za varovano pred hmeljno peronosporo še v mesecu maju, ko smo predvideli okužbo. Kot sem že omenila je bil junij izrazito moker, tako, da smo pridelovalca težko zadržali, da v tem času ni škropil proti hmeljni peronospori. Tako je 30. junija brez potrebe škropil s fungicidom. Sledila sta dva škropljenja v cvet in zopet dodatek fungicida škropljenju proti listnim ušem in hmeljni pršici, dne 6. avgusta. Tako je bil atlas škropljen proti hmeljni peronospori. Prihranili smo več kot polovico škropljenj.

ZAKLJUČEK

Alternativna ali da/ne prognoza je glede merjenj dovolj preprosta in dovolj zanesljiva, da jo lahko uvedemo v prakso. V praksi jo preverjamo že osem let in nam doslej ni odpovedala. Z njo lahko prihranimo pri občutljivih sortah več kot polovico škropljenj. V bistvu je pozitivna in negativna prognoza, ker predvidimo, če je možnost za okužbo bila, ali le-te ni bilo. Hkrati opozarjamo, če so škropljenja potrebna ali niso.

Dr. Dragica Kralj

PRIZNAVANJE HMELJNIH MATIČNIH NASADOV

1. Uvod in problem

V Sloveniji so razširjeni poleg tradicionalnega savinjskega goldinga (908 ha) še doma vzgojeni kultivarji: aurora (1192 ha), aurora (1192 ha), atlas (208 ha), apolon (105 a), buket (20 ha), blisk (37 ha) in bobek (7 ha). Prednosti takšnega sortimenta se izražajo v večjem in zanesljivejšem pridelku zaradi večjega genetskega potenciala za pridelek in različne reakcije posameznih kultivarjev na izzive okolja. V letu 1985 je bil npr. pridelek v ekoloških poskusih v Brežicah, Vidmu in Žalcu za savinjski golding od 1150 do 1170 kg, medtem ko aurore 2000 do 2450 kg, buketa od 1710 do 2390 kg, bliska 1700 do 2880 kg in bobka 2606 do 3000 kg.

Prednosti širšega hmeljnega sortimenta se odražajo tudi v uspešnejši omejitvi epidemij bolezni in škodljivcev (uši, verticilij, peronospora) zaradi različno dolge vegetacije so zmanjšane tudi delovne konice, vse od spomladanske rezi do obiranja pridelka. Pridelovanje hmelja je podaljšano na 40 dni, zaradi tega je potrebno manjše število delavcev, traktorjev, škroplilnic, obirnih strojev in sušilnic.

Pridelovanje hmelja s širšim sortimentom pa zahteva od pridelovalca večje znanje in večjo pazljivost pri spremljanju razvojnih faz posameznih kultivarjev, nastopu bolezni in škodljivcev in zatiranje obojih, načinu gnojenja, napeljavah vodil in trt na vodila, razdalji sajenja in podobno. Posebno zahtevna je premena, če zamenjujemo kultivar. V tem primeru ni dovolj, da ugodimo zemljo, očistiti jo moramo tudi od ostankov hmelja, da preprečimo mešanje na novo posajenega kultivarja s predhodnim. Spodrsrljaji so dalekosežni, saj trajajo posledice vsa življenjsko dobo nasada. Posledica je mešana populacija v hmeljišču, porajajo se gnezda bolezni in škodljivcev, zato je integralna zaščita nemogoča. Moramo namreč poškopiti celotno hmeljišče, ne glede na to, da osnovni kultivar ne

potrebuje v tem času nobene intervencije. Posledice mešane populacije se odražajo tudi v manjšem pridelku – večji posegi (spomladanska rez, obiranje) niso opravljeni v optimalnem času, temveč takrat, ko so najprimernejši za osnovni kultivar. Tudi sušenje hmelja zahteva specifičen pristop: nekateri kultivarji rabijo daljši čas sušenja, če so storžki presušeni in se drobijo, premalo posušeni kvarijo kakovost.

Sortna pomešanost izniči vse prej omenjene prednosti širšega sortimenta. S pomočjo vzdrževalne selekcije ohranjamo sortno čistost. Osnova hmeljarjenja pa so matične hmeljne rastline. Pot do registriranja hmeljišča za matičnega, iz katerega lahko pridelujemo sadike, je različno dolga, odvisna je od zasnove hmeljišča: od izbranega zemljišča, od premene, od notranje in zunanje kondicije sadik. Največje napake nastajajo v premeni. Premalo časa pustijo tlem, da se ugodijo, prav tako pa vložijo premalo truda, da bi očistili zemljišče od ostankov predhodnega kultivarja. Posledica je porazna s priznanimi sadikami. V takšnih hmeljiščih negativna selekcija ni učinkovita, traja predolgo časa, poleg tega pa nastane prevelika škoda, saj je potrebno izločiti do 30 % rastlin.

Takšna, na novo osnovana hmeljišča ne dajejo velikih in kakovostnih pridelkov, niti jih ne moremo uporabiti za matična.

2. Metoda

Pridobivanje novih matičnih nasadov smo prilagodili predpisani metodiki, le da je negativna selekcija v rokah strokovne kontrole za selekcijo. Selektionisti namreč niso v stanju razlikovati novih kultivarjev. Poleg predpisane kontrole smo z negativno selekcijo izločevali tuje tipe tudi v prvoletnikih in starih (desetletnih) matičnih hmeljiščih. Ker se, posebno aurore, bobek in buket, med seboj težko ločujejo, smo morali negativno selekcijo večkrat ponoviti v istih nasadih.

3. Rezultati

V letu 1985 smo imeli v priznavalnem postopku 57,7 ha hmeljišč, od tega prvo leto 21,9 ha, drugo 34,7 ha in tretje 1,1 ha. Iz postopka smo izločili 6,5 ha aurore, v Šmarjeti pri Celju, zaradi prevelike sortne pomešanosti (tabela 1).

V hmeljiščih aurore (6,49 ha) Tovarna II v Celju smo izločili (5 odstotkov) tujih rastlin, večinoma savinjskega goldinga in ga izločili iz priznavalnega postopka. Ker že več let ne najdemo primerne novega nasada aurore za priznanje, smo v prvoletniku na Višnjicah na 5,10 ha izločili 150 tujih rastlin. Hmeljišče so dosadili s sortno tipičnimi ukoreninjenici in ga bodo v letu 1986 prijavili za priznavanje.

Hmeljišča savinjskega goldinga so prizadele slabe vremenske razmere. Rastline so imele šibko rast, bile klorotične, listi so se zavijali, bili so svetleči in debeli. Večina teh znakov se pojavlja v neugodnih razmerah, sumimo, da so to znaki virusnih obolenj, s katerimi je savinjski golding stoodstotno okužen.

Mnogo je tudi tujih rastlin zgodnjega žateškega hmelja in poznega nemškega, so šibke rasti, močno okužene od peronospore, uši in rdečega pajka. Primešani so tudi domači kultivarji, največkrat aurora. Na 33,3 ha savinjskega goldinga smo izločili 121 (0,1 %) primesi (žateški, dubski zelenec, aurora in druge obolele rastline). Priznali in vpisali smo v register 15,0 ha matičnih hmeljišč savinjskega goldinga.

Najčistejša so hmeljišča buketa, na petih hektarjih v Turnišču, na Vranskem smo izločili le eno rastlino (savinjski golding). Priznali in vpisali smo v register 5,00 ha matičnih hmeljišč buketa.

V hmeljiščih bobka (2,5 ha) v Brežicah in Turnišču smo izločili 24 tujih tipov (0,2 %) savinjski golding, buket, hibrid (12/171). Pri bobku je razlikovanje možno šele v fazi zorenja. V tem času pa je učinek herbicida manjši, zato traja prizna-

vanje več let. Priznali smo in vpisali v register 2,5 ha matičnih hmeljišč bobka.

Iz hmeljišč bliska (5,3 ha) v Brežicah, Mozirju in Rušah pri Mariboru smo izločili 73 (0,3 %) tujih tipov (savinjski golding, apolon, aurora). Priznali smo in vpisali v register 3,6 ha matičnih hmeljišč bliska.

V nasadih aurore, atlasa, buketa, bliska in bobka niso bile rastline obolele, niti deformirane. Veliko pa je bilo primesi, posebno savinjskega goldinga.

V starih matičnih hmeljiščih atlasa in aurore je bilo na 7,16 ha 39 (0,13 %) tujih rastlin, predvsem savinjskega goldinga.

4. Sklep

V letu 1985 smo imeli v priznavalnem postopku 57,7 ha zemljišč, oziroma 288.400 rastlin. Od tega 11,6 ha oziroma 58.000 rastlin aurore; 33,3 ha oziroma 166.500 rastlin savinjskega goldinga; 2,5 ha oziroma 12.400 rastlin bobka; 5,3 ha oziroma 26.500 rastlin bliska in 5 ha, oziroma 25.000 rastlin buketa. Iz priznavalnega postopka smo izločili 6,5 ha aurore, zaradi prevelike sortne pomešanosti. Priznali in vpisali smo v register 15,1 ha oziroma 56.900 pozitivnih rastlin savinjskega goldinga; 5,0 ha oziroma 23.870 pozitivnih rastlin buketa; 3,6 ha oziroma

17.800 pozitivnih rastlin bliska in 2,5 ha oziroma 12.200 pozitivnih rastlin bobka. Na preostalih 31,5 ha bomo ponovili negativno selekcijo še v letu 1986.

V slovenskem registru imamo vsega 213,7 ha matičnih nasadov, oziroma 945.735 pozitivnih rastlin: **savinjskega goldinga** 84,2 ha, oziroma 362.395 pozitivnih rastlin; **aurore** 92,7 ha oziroma 424.206 pozitivnih rastlin; **atlasa** 2,1 ha oziroma 7.406 pozitivnih rastlin; **apolona** 0,6 ha oziroma 2.670 pozitivnih rastlin; **bliska** 20,3 ha, oziroma 88.093 pozitivnih rastlin; **buketa** 11,2 ha, oziroma 54.815 pozitivnih rastlin in **bobka** 2,9 ha oziroma 15.150 pozitivnih rastlin.

Tabela 1

MATIČNA HMELJIŠČA V LETU 1985

Proizvajalec	Savinjski golding		Aurora		Atlas		Apolon		Blisk		Buket		Bobek		Skupaj	
	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.	ha	št. rastl.
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec	0,56	2760	5,11	19425	0,56	2670	0,56	2670	1,78	9960	1,15	6840	0,26	1950	9,98	46275
HMEZAD, Kmetijstvo Žalec																
TOZD Latkova vas																
DE Latkova vas	9,60	47000	4,31	16550					10,05	36713					23,96	100263
DE Vransko	8,36	31815													8,36	31815
DE Žovnek	6,63	24960	4,26	15300											10,89	40260
TOZD Petrovče																
DE Vrbje	17,69	92360	16,56	84010					3,00	15170	0,90	6070			38,15	197610
DE Arja vas	6,78	24740	8,54	32090							1,72	6280			17,04	63110
DE Celje	9,85	39320	6,40	30570											16,25	69890
TOZD Radlje/Dravi									0,38	1820					0,38	1820
HMEZAD – KZ																
SAVINJSKA DOLINA																
TZO Braslovče	1,58	6550	4,19	17330	0,42	1246									6,19	25126
TZO Polzela	0,81	2420	3,97	15706					0,49	1730					5,27	19856
TZO Petrovče	2,64	7640	5,26	23580							0,11	815			8,01	32035
TZO Prebold			0,97	4550							0,34	1960			1,31	6510
TZO Šempeter			2,49	11329							0,45	1760	0,20	1000	3,14	14087
TZO Trnava	7,89	29920	6,34	30120											14,23	60040
TZO Gotovlje			320	15310											3,20	15310
TZO Vransko	0,60	1970	0,91	4360	1,08	3490					1,00	4370			3,59	14190
TZO Tabor	1,67	5240	1,80	8558											3,47	13798
Koroška KZ																
TZO Ledina																
Slovenj Gradec			4,50	20500											4,50	20500
KZ ZADRUŽNIK																
Ruše			5,25	30950					3,96	19600					9,21	50550
KK Ptuj																
TOZD Kmetijstvo																
DE Zavrč	5,50	23140													5,50	23140
DE Turnišče			4,60	23820							5,50	26720	2,00	9800	12,10	60340
AGRARIA Brežice																
TOZD Kmetijstvo Trnje			4,00	20150					0,62	3100			0,48	2400	5,10	25650
ZKZ Mozirje																
TOZD blagovni promet – Rečica	4,00	22560													4,00	22560
SKUPAJ	84,16	362395	92,66	424206	2,06	7406	0,56	2670	20,28	88093	11,17	54815	2,94	15150	213,83	954735

mag. Ernest Ermenc
prof. dr. Tone Wagner

Poročilo o službenem potovanju

V času od 4. 11.– 9. 11. sta mag. Ermenc in dr. Wagner bila na službenem potovanju v ČSSR in ZR Nemčiji. Potovanje je bilo namenjeno proučevanju vrednotenja kakovosti hmelja in obdelavi hmelja v skladišču, da bi izboljšali njegovo kakovost. Ogledala sta si postopek čiščenja hmelja v podjetju Chmelarstvi v Žalcu in pozneje podrobneje v Auu na Bavarskem.

V Žalcu sta obiskala VUCH, kjer so izmenjali informacijo o mednarodni hmeljarski tehnologiji, izvozu sort in divjem hmelju. Dogovorila sta se tudi o protokolu o večletnem sodelovanju in izmenjavi strokovnjakov. Posebno pozornost sta posvetila vrednotenju in postopku s hmeljem v skladišču Chmelarstvi. Tu so jima pokazali celoten postopek vrednotenja in čiščenja hmelja. Za vsako skupino bal, ki obsega do 15 dt sestavijo večje vzorce, na katerih določijo organoleptično kakovost in sestavijo obsežen zapisnik. Posebno vzamejo vzorec, ki služi za določitev primesi. V ta namen imajo večji laboratorij, kjer po gravimetrični metodi z ročnim odbiranjem primesi od storžkov določijo odstotek primesi. Dopustno je 2 % primesi. Večjo količino

primesi pa po posebnem ključu odbijajo od teže hmelja.

V Nemčiji sta obiskala Inštitut v Wolnzachu in podrobno pakirnico hmelja v Auu. Podrobno so se pogovorili o vzgoji brezvirusnega sadilnega materiala. Menijo, da z brezvirusnimi sadikami povečajo v prvih letih pridelek in količino alfa kislin za 15–30 %, odvisno od sorte. Pomembno začne reinfekcija vplivati po 7 letih. Mnenja pridelovalcev so nekoliko drugačna. Menijo, da učinek brezvirusnega sadilnega materiala ni v razmerju s ceno takega sadilnega materiala.

Tudi tip tal in sorta hmelja različno vplivata na oceno pomena vzgoje brezvirusnega sadilnega materiala. Kljub temu pa nadaljujejo s programom vzgoje brezvirusnega hmelja in so leta 1985 pridelali 200.000 brezvirusnih hmeljskih sadik nove sorte Orion. Nove nasade sadijo na široko medvrstno razdaljo 3–3,2 m, a v vrsti 1,5 m. Tako potrebujejo le 2000 rastlin za 1 ha. Na sadilno mesto napeljejo 2 vodili iz žice, a na vsako vodilo po 3 trte. Tako je na 1 ha 12.000 trt, kar menijo, da je optimalno. Za sorte s krajšim internodijem priporočajo nižjo žičnico npr. za sorto northern brewer 6 m, za ostale sorte pa 7 m.

Na Zvezi bavarskih hmeljarjev sta se pogovarjala z dr. Kastnerjem, ki je pokazal celoten postopek komisijskega reševanja reklamacij, z dr. Maierjem sta si ogledala čiščenje hmelja v

predelovalnici v Auu. V Hopfenrundschau št. 19 in 20/1985 je objavljen pravilnik in postopek pri določanju in vrednotenju primesi in zdrobljenosti. Dovoljujejo le 2 % primesi in 25 % zdrobljenosti z dovoljenim odstopanjem 1 % oz. 10 %. Vzorce analizirajo v 5 ponovitvah a vzamejo odvisno od števila vreč različno število vzorcev npr. do 10 vreč iz vsake vreče, do 20 vreč iz vsake druge vreče itd. Rezultate analiz podajo v obliki komisijskega zapisnika. Primesi so izrazit problem tudi v trgovini z ZDA, kjer ugotavljajo posebej manjši odstotek kot pri importiranem hmelju.

Čiščenje hmelja od primesi v skladišču pred pakiranjem sta si ogledala v Auu. Suh hmelj spustijo skozi vibracijsko rešeto z luknjicami 2,5 cm, nato odsesajo hmelj od tujih primesi, ki so težje. Tako čiščen hmelj vodijo po traku med magneti in končno na baliranje. Ugotavljajo, da primes listov, predvsem listne ploskve ne morejo sortirati, ker so iste specifične težje kot listi storžka. Zato vidijo rešitev le v čistem obiranju in prebiranju pri obiralnih strojih.

Ogled reševanja nečistoče hmelja v pobasanem hmelju in razgovor s strokovnjaki in praktiki v obeh klasičnih hmeljarskih deželah je dal bogate informacije. Zaključujeta, da bomo morali temu problemu pri nas posvetiti vso pozornost in ga reševati pri njegovem izvoru tj. v procesu spravila pridelka.

HITRO PRIPRAVLJENE JEDI

– RECEPTI

Januarja je Hmezad KZ Savinjska dolina priredila predavanje za žene. Predavala je tovarišica Slavica Šmerc in pripravila recepte za hitro pripravljive, osvežilne, kalorične in okusne jedi. Nekaj jih posredujemo. Morda boste našli med njimi tudi kaj zase in družino.

JEDI IZ MLEKA IN MLEČNIH IZDELKOV

Mlečni napitki:

Jabolčno mleko

– 1 srednje debelo jabolko
sok 1/2 limone
6 dl mrzlega mleka
3 žlice sladkorja

Mleku, ki ga vzamemo iz hladilnika, primešamo sladkor in različne sadne sokove, lahko pa sveže sadje (npr. jagode) v mešalniku zmešamo.

Skutni namazi:

Osnovnemu skutnemu namazu (na 10 dkg skute 4 dkg masla) primešamo drobno naribano sadje in sladkor (1 žlica naribanih jabolk in 1 žličko sladkorja) ali zelenjavo (žlička sesekljan redkvice in ščepec soli), sesekljano trdo kuhano jajce itd. Zmešamo in namažemo na kruh.

Skutni cmoki, svaljki, klobasa

1/2 kg skute
6 žlic pšeničnega zdroba
2 jajci
žlička soli

Iz vseh sestavin naredimo testo; če se lepi, dodamo še več zdroba. Oblikujemo cmoke, svaljke ali klobaso in kuhamo v slanem kropu 20 minut. Ponudimo lahko kot prilogo ali zabeljene z drobtinami in kompotom kot samostojno večerjo.

Skutne štručke

45 dag moke
12 dag skute
15 dag masla
6 dag olja
nariban sir
olje

Iz vseh sestavin ugnemo testo, oblikujemo štručke in jih pečemo 10 minut pri 180 °C.

Skutni narastek

5 dag masla
7 dag moke
1/4 l mleka
30 dag skute
4 jajca
sol

Na maslu penimo moko, prilijemo mrzlo mleko, ohladimo, dodamo rumenjake, skuto in jajca, nazadnje še sneg iz beljakov. Pečemo 30 minut pri 180 °C.

Rezanci s skuto

40 dag širokih rezancev
10 dag slanine
25 dag skute
1 kislá smetana

Rezance skuhamo v slanem kropu. Slanino prepražimo, jo primešamo rezancem, stresemo v pekač, posujemo s skuto, prelijemo s kisló smetano in rumeno zapečemo.

Palačinke

1/2 l mleka
1/4 moke
2 jajci
ščep soli

Iz vseh sestavin zmešamo gladko testo. Z zajemalko ga oblivamo na ogreto ponev in razlijemo po celotni površini. Rumeno zapečemo na obeh straneh.

Ocvrt sir

1 rezina sira na osebo
moka
jajca
drobtine

Rezino sira povaljamo v moki, jajcih, drobtinah in na vročem olju ocvremo. Ponudimo s tatarsko omako.

Topli kruhki

Toast
šunka, sir, maslo

Rezino toasta namažemo z maslom, položimo nanj šunko, sir, pokrijemo z drugo rezino toasta in na hitro opečemo, da se sir stopi.

JAČNE JEDI

Jajca z zelenjavo

Različno zelenjavo na drobno narežemo, skuhamo, naložimo v pekač, polijemo z raztepenimi jajci in smetano ter opečemo.

Paradižnik z jajci

Na maščobi zarumenimo čebulo, dodamo olupljen paradižnik, dušimo do mehkega, dodamo jajca in mešamo dokler ne zakrcknejo. Solimo in popramo po okusu.

Jajca s pašteto

Na maščobi zarumenimo čebulo, dodamo pašteto; ko se raztopi, primešamo jajca in jih med mešanjem zapečemo.

Jajčne omelete

Zmešamo jajca, mleko in sol (na 1 jajce 1 žlico mleka), zlijemo v ogreto ponev in pokrijemo, da jajca zakrknemo. Stresemo na krožnik. Na polovico naložimo šunko, sir, lahko prepražene gobe, prepognemo čez nadev drugo polovico omelete.

MESNE JEDI

Mesno – zelenjavne enolončnice

Na maščobi zarumenimo čebulo, dodamo meso (mleto ali narezano), prepražimo, dodamo različno zelenjavo, posujemo z moko, prepražimo, zalijemo z vodo, solimo in kuhamo do mehkega.

Naravni zrezki

Zrezke potolčemo, solimo in popramo. Na eni strani jih povaljamo v moki. Opečemo jih na razgreti maščobi (najprej tisto stran, kjer ni moke), prilijemo malo vode in pokuhamo.

Ocvrti šunkini zvitki

Na rezino šunke položimo rezino sira. Zvijemo, spnemo z zobobrcem, povaljamo v moki, jajcih, drobtinah in rumeno ocvremo na vročem olju.

Obare

V lonec damo kuhati narezano jušno zelenjavo. Meso solimo, povaljamo v moki, opečemo, da moka zarumeni, nato damo opečeno mesko kuhati in kuhamo vse skupaj do mehkega.

Ragu – juhe

Meso in jušno zelenjavo zrežemo na majhne kose in damo kuhat. Dodamo še na cvetove narezano cvetačo in grah. Posebej naredimo svetlo prežganje, ga razkuhamo, prilijemo juhi in vse skupaj prevremo.

Pečen piščanec

Piščanca razkosamo, solimo in spečemo.

Možgani z jajci

Pripravimo enako kot jajca s pašteto, le da damo namesto paštete možgane.

Pražena jetra

Na maščobi zarumenimo na listične narezano čebulo, dodamo marezana jetra in na hitro prepražimo, nazadnje solimo in popramo.

Meso po žaru

Svinjsko meso (zrezke, kareje) potolčemo, solimo in popramo.

Jetra narežemo na zrezke, solimo, pomočimo v olje. Hrenovke, kranjske klobase – naredimo plitve zarezje. Na hitro spečemo na žaru.

Kuhane ribe

Na 1 l vode damo 3 žlice kisa in žličko soli. Zavremo, vložimo cele ribe in na rahlem ognju kuhamo, da se zrahlja hrbtna plavut.

Ribe po tržaško

Ribe solimo, povaljamo v koruzni moki in spečemo.

Ocvrte ribe

Ribe, narezane na kose, solimo, povaljamo v moki in jajcih ter rumeno ocvremo na vročem olju.

JEDI IZ ŠKROBNIH ŽIVIL

Kruhova juha

Star kruh razkuhamo v juhi (lahko v vodi z jušno kocko) in primešamo rumenjaki ter sesekljan peteršilj.

Ajdovi žganci

1/2 kg ajdove moke
1 l slane kropa

Ajdovo moko pražimo na suhi vročini, da se začne od nje kaditi. Počasi med mešanjem prilivamo slan krop, da dobimo gosto maso. Na robu štedilnika pokrito dušimo 20 minut, jih narežemo in ponudimo.

Koruzna polenta

2 1/2 – krat toliko
vode kot zdroba

V vreli, slan krop med mašanjem stresamo koruzni zdrob. Pokrijemo in dušimo 20 minut.

Zdrobovi cmoki, hrustavci

Na 8 dl mleka 30 dag
pšeničnega zdroba
žlička soli
3 jajca in
5 dag margarine

Mleko, sol in margarino zavremo, zakuhamo zdrob, ohladimo, primešamo jajca. Oblikujemo cmoke in jih kuhamo 20 minut v slani kropi, ali oblikujemo hrustavce (svaljke) in jih rumeno ocvremo v vročem olju.

Rižota

– z mesom
– z gobami
– z graham
– s papriko

Na maščobi zarumenimo čebulo, popražimo meso (grah, gobe, papriko), dodamo prebran in opran riž, ga pražimo, da postekleni, prilijemo vodo (2 1/2 – krat toliko kot riža) solimo in pokrito dušimo do mehkega.

SLADICE

Biskvitna omleta

3 jajca
6 dag sladkorja
4 dag moke
limonina lupinica
sadje
sladka smetana

Iz beljakov in sladkorja stepemo sneg, primešamo izmenično moko in rumenjake.

Pečemo v namazanem in z drobtinami potresenem pekaču 7 minut pri 220 °C.

Na polovico položimo sadje, prepognemo čez drugo polovico in okrasimo s stepeno smetano.

Biskvitna rulada

Spečemo enako kot za omleto, namažemo z marmelado in zvijemo v rulado.

Krhko testo – rogljički, pite

40 dag masla
60 dag moke
20 dag sladkorja v prahu
1 jajce
1 pecilni
1 vanili
limonina lupinica

Iz vseh sestavin naredimo testo. Oblikujemo rogljičke in jih rumeno spečemo.

ali

Testo razvaljamo na velikost pekača, premažemo z marmelado, obložimo s sadjem in spečemo.

Sladki skutni žličniki

25 dag skute
8 dag sladkorja
1 vanili
10 dag ostre moke
2 jajci

Iz sestavin zmešamo gladko testo. Zajemamo ga z žličico in polagamo v slan krop in skuhamo ali v vroče olje in ocvremo.

SADNE JEDI

Sadne solate

Različno sadje drobno narežemo, pokapamo z limoninim sokom, sladkamo po okusu, primešamo sladko smetano in ponudimo.

Sadne kupe

Sadje pripravimo enako kot za sadne solate, le da smetano ne primešamo, ampak jo stepamo in z njo okrasimo narezano sadje.

Sveži sadni sokovi

Različno sadje zmešamo v mešalniku, sladkamo, razredčimo z vodo in ponudimo.

Ocvrta jabolka

Oprana jabolka olupimo, narežemo na kolobarje, pomočimo v testo za palačinke in ocvremo.

Sadne kreme

Sadje od kompota naložimo v skodelice. Na soku zakuhamo sadni puding, ga prelijemo po sadju in ohladimo.

Sadje zmešamo v mešalniku, primešamo stepeno sladko smetano, razdelimo na obroke in ponudimo.

ZELENJAVNE JEDI

Hrenove omake

- Naribanemu hrenu primešamo kislo smetano in sol.
- Naribanemu hrenu primešamo naribana jabolka in nekaj žlic kisa in sol.
- Naribanemu hrenu primešamo naribana trdo kuhana jajca, kis in sol.

Majonezne omake

Majonezo razkredčimo s kisom, dodamo različne dodatke (kumarice, ribje filete, trdo kuhana jajca, šalotko, peteršilj – vse sesekljano).

Zelenjavne kremne juhe

Različno zelenjavo (cvetačo, krompir, por, ohrovt) v slanem kropu skuhamo, jo pretlačimo, podmetemo in dodamo kislo smetano po okusu.

Zelenjavne enolončnice

Različno zelenjavo dušimo na maščobi, poprašimo z moko, prepražimo, zalijemo z vodo, dodamo jušno kocko, po okusu solimo in prekuhamo.

Krompirjev golaž

1/2 kg krompirja
20 dag čebule
5 žlic maščobe
1 žlica moke
za nožev vrh rdeče paprike
3 žlice paradižnikove mezge
sol

Na maščobi prepražimo čebulo, dodamo na krhle narezan krompir, popražimo z moko, dušimo do mehkega, dodamo papriko in paradižnikovo mezgo, zalijemo z vodo, solimo in prevremo.

Kuhana cvetača

Cvetačo razdelimo na cvetove, jo skuhamo v slanem kropu, odcedimo in zabelimo s prepraženimi drobtinami.

Ohrovtovi zvitki

Ohrovtove liste cele prevremo v slanem kropu. Na vsak list položimo rezino šunke ali salame, rezino sira, zvijemo, spnemo z zobotrebcem, dunajsko paniramo (moka, jajca, drobtine) in ocvremo.

Gobe z jajci

Pripravimo enako kot jajca s pašteto, le da damo namesto paštete sesekljanе gobe.

Pečen krompir z ocvirki

Krompir operemo, neolupljenega prerežemo na pol, solimo, naložimo na namaščen pekač, polijemo z mastjo in ocvirki in spečemo.

1. 1. 1986.

2. 1. 1986.

3. 1. 1986.

4. 1. 1986.

5. 1. 1986.

6. 1. 1986.

7. 1. 1986.

8. 1. 1986.

9. 1. 1986.

10. 1. 1986.

11. 1. 1986.

12. 1. 1986.

13. 1. 1986.

14. 1. 1986.

15. 1. 1986.

16. 1. 1986.

17. 1. 1986.

18. 1. 1986.

19. 1. 1986.

20. 1. 1986.

21. 1. 1986.

22. 1. 1986.

23. 1. 1986.

24. 1. 1986.

25. 1. 1986.

26. 1. 1986.

27. 1. 1986.

28. 1. 1986.

29. 1. 1986.

30. 1. 1986.

[Handwritten signature]